

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chelmiński
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy — Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 420 Wydanie M P

Poznań, środa dnia 15 września 1937

Rok 32

Poznań, 14 września

Po konferencji w Nyon

Konferencja antykorsarska w Nyon w sprawie przywrócenia bezpieczeństwa żeglugi na Morzu Śródziemnym zakończyła się porozumieniem i układem. Zjawisko to niepowszednie w międzynarodowej praktyce konferencyjnej ostatnich lat.

Lecz nie należy, jak dowodzi praktyka, przeceniać doniosłości rozwiązań od zielonego stolika, zanim w życiu codziennym nie dowiodą swej użyteczności i trwałości. Nie położono bowiem jeszcze w sposób ostateczny kresu międzynarodowym powikłaniom, jakie wytworzyły się na skutek tajemniczych aktów korsarstwa na Morzu Śródziemnym i związanej z tym prowokacyjnej akcji Sowieców przeciw Włochom. Słownie kontynuował ją jeszcze w dniu otwarcia obrad w Nyon p. Litwinow.

Dalszy pomyślny rozwój odprężenia zależy od przebiegu rozmów partnerów konferencji w Nyon z Włochami, bez których współdziałania trudno naprawdę wyobrazić sobie pełne rozwiązanie jakiegokolwiek zagadnienia śródziemnomorskiego.

To, co jednak już osiągnięto na konferencji, zasługuje na ocenę pozytywną.

Jest to zasługą przede wszystkim mocnego i jasnego stanowiska Anglii, której reakcja na ostatnie wydarzenia na Morzu Śródziemnym była stanowcza i niedwuznaczna i niewątpliwie dyktowana poczuciem siły, wynikającym ze świadomości odbudowania sił zbrojnych. Londyn nie dopuścił też do przeprowadzenia z okazji konferencji jakiegokolwiek ubocznej gry ze strony Sowieców.

Jest to też wynikiem ścisłego współdziałania angielsko-francuskiego. Francja zajmowała identyczne stanowisko z Anglią i poparła delegację angielską w przeciwstawieniu się żądaniom i grze sowieckiej, zmierzającej do wytworzenia nowych powikłań i do uniemożliwienia Włochom przystąpienia do układu.

Stanowcza reakcja brytyjska na tajemnicze i podstępne torpedowanie statków handlowych na Morzu Śródziemnym przez nieznaną łódź jest zrozumiała. Morze Śródziemne jest najżywniejszą arterią komunikacyjną Imperium Brytyjskiego, a wolność mórza, żeglugi i handlu morskiego stanowi podstawę politycznej i ekonomicznej potęgi brytyjskiej.

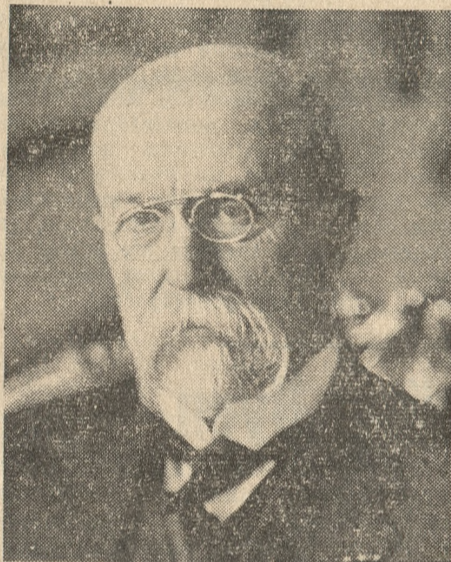
W obronie tej zasady Wielka Brytania nie wahała się prowadzić niejednokrotnie wojny. Musiała więc zareagować i obecnie.

Od dawna też jedną z wytycznych polityki brytyjskiej było niedopuszczenie Rosji na Morze Śródziemne. Dlatego przeciwstawiała się Anglia zawsze parciu Rosji na Konstantynopol woląc słabsze i niedoleźniejsze tureckie panowanie nad cieśninami, od niebez-

Zgon Tomasza Garrigue Masaryka

Dziś rano o godz. 3 min. 29 zmarł na zamku w Lany pierwszy prezydent Czechosłowacji

Praga. (PAT). Dziś o godzinie 3,29 zmarł na zamku w Lany b. prezydent

Czechosłowacji Tomasz Masaryk. Przy łóżu zmarłego do ostatniej chwili znajdowali się wszyscy członkowie rodziny, prez. Benes z małżonką oraz premier Hodža.

Praga. (PAT). Radiostacja praska rozpoczęła swą emisję żałobną już o godz. 6 rano.

W kilka chwil po ukazaniu się wiadomości o śmierci b. prezydenta Masaryka na domach Pragi wywieszono żałobne flagi. Zgon został podany do wiadomości o godz. 4,40 w biuletynie lekarskim, w którym oświadczono, że b. prezydent Masaryk stracił przytomność o godz. 3,27, a działalność serca ustała o godz. 3,29.

Warszawa. (Tel. wł.) W związku ze śmiercią b. prezydenta Czechosłowacji Tomasza Masaryka na gmachu poselstwa czechosłowackiego w Warszawie opuszczono chorągwie na znak żałoby, oraz wyłożono książkę celem wpiśnięcia się osób przybyłych z kondolencjami.

*

Zmarły pierwszy prezydent Czechosłowacji Tomasz Garrigue Masaryk był nie tylko wybitnym mężem stanu, który położył ogromne zasługi dla swej ojczyzny, ale również i znakomitym uczonym o światowej sławie, odznaczającym się w swych wystąpieniach dużą zręcznością i odwagą cywilną.

Urodził się on w 1850 roku w słowackim miasteczku Hodoninie, jako syn cesarskiego woźnicy. Już w gim-

nazjum w Brnie wykazywał nieprzeciętne zdolności, które zaznaczyły się dobitnie podczas studiów uniwersyteckich. Umiłował filozofię i w tym kierunku specjalizował się osiągając znakomite wyniki, bowiem już w 32 roku życia (w 1882) został profesorem filozofii na uniwersytecie w Pradze Czeskiej. Obok wykładów i pracy zawodowej oddawał się z zapałem nauce redagując od 1884 do 1893 roku czasopismo „Atheneum”, poświęcone krytyce naukowej.

Równocześnie bierze czynny udział w życiu politycznym stojąc na czele stronnictwa tzw. realistów i przy poparciu Młodoczechów w 1891 roku wchodzi do parlamentu w Wiedniu. Zniechęcony jednak waśniami i tarciami partyjnymi już po paru latach wycofuje się oddając się całkowicie pracy naukowej.

Jednak wartki tok życia nie pozwala Masarykowi na długie odosobnienie. W 1900 roku staje znów na czele tym razem Partii Ludowej i bierze czynny udział we wszystkich jej poczynaniach jako główny motor krystalizowanych dążeń niepodległościowych. W 1911 r. powraca do parlamentu i dzięki wybitnym zdolnościom oraz wyrobionemu już nazwisku odgrywa w nim dużą rolę.

Z chwilą wybuchu wojny świato-

wej wyjeżdża zagranicę prowadząc wszędzie rozległą akcję na rzecz niepodległości swej ojczyzny. Wykorzystuje umiejętnie liczne znajomości i stosunki w świecie naukowym oraz wśród kierowniczych czynników Anglii, Francji, Rosji i Ameryki, zjedynując ich dla niepodległości Czechosłowacji. W tej dziedzinie walczy z dużym poświęceniem, nieładą zręcznością i bezwzględnością w okresie decydujących rozstrzygnięć w Paryżu, podczas układania traktatu wersalskiego. Uzyskuje też dla Czechosłowacji maksimum tego, co można było otrzymać z niewątpliwym m. i. pokrzywdzeniem Polski.

Wybrany w 1918 roku prezydentem odrodzonego państwa czeskiego kładzie zręby pod jego organizację polityczną i jest właściwym twórcą obecnego ustroju, opartego na szeroko pojętych zasadach demokratycznych. Stał u steru, wywierając stale swym autorytetem duży wpływ na politykę do 1935 roku. Był parokrotnie wybierany ponownie na prezydenta i pozostawałby niewątpliwie na tym stanowisku do śmierci, lecz czując, że siły mu już nie dopisują wycofał się w zacisze w 85 roku życia, zamieszkując w zamku Lany, otoczony głęboką czcią całego narodu.

Walka dwóch Hiszpanij — w Genewie

Genewa. (PAT). W kuluarach Ligi, jak donosi Ag. Havasa, twierdzą, że na posiedzeniu komisji weryfikacyjnej sprawa udziału delegacji abisyńskiej w obradach Zgromadzenia nie była w ogóle rozpatrywana.

Komisja weryfikacyjna dostała natomiast protest przedstawiciela gen. Franco ks. d'Alba przeciwko udziałowi w obradach Zgromadzenia Walencji. Protest odrzucono.

Genewa. (PAT). Jak donosi Havasa, uwaga przybyłych na Zgromadzenie Ligi delegatów zwrócona była na pojedynkę pomiędzy obu Hiszpaniami, którego symbolem jest z jednej strony przemówienie premiera rządu walencckiego Negrina, a z drugiej pólurzędowa nota rządu w Salamance.

Przedmiotem walki jest ponowny wybór Hiszpanii do Rady Ligi. Dla rządu walencckiego ma to być istotny wyznik obecnej sesji. Wystannicy gen.

Franco mają temu przeszkodzić. Ponowny wybór Hiszpanii zależy od dwóch czynników:

1. Od stanowiska krajów Ameryki łacińskiej, których większość ma być jakoby przychylna kandydaturze Walencji, byleby ułatwiła ona ewakuację obywateli tych krajów, przebywających jeszcze na obszarach pod władzą rządu walencckiego.

2. Od stanowiska Turcji, która — jeżeli zechce zasiadać w dalszym ciągu w Radzie Ligi — może mieć na widoku tylko miejsce, zajmowane obecnie przez Hiszpanię, ponieważ w myśl paktu azjatyckiego winna wypowiedzieć się za wyborem Iranu. Ewentualna kandydatura Turcji zmniejszałaby znacznie widoki rządu walencckiego. Turcy nie powzięli jeszcze w tej sprawie uchwały. Wszystko zależy od wpływów, jakie będą na nich wywierane.

W jutrzejszym wydaniu głównym:

UGORY LITERACKIE

przez dra Stanisława Pignonia
prof. Uniw. Jagiellońskiego.

piecznych wpływów silniejszej Rosji — i pragnąc możliwie najbardziej ograniczyć swobodę przejazdu floty rosyjskiej przez Dardanele i Bosfor. Stała rozbieżność polityki brytyjskiej i rosyjskiej w tym punkcie ujawniła się zarówno na konferencji w Lozannie w 1923 r., w Montreux w roku ubiegłym, jak i obecnie w Nyon.

Sugestia sowiecka patrolowania Morza Śródziemnego na wschód od Malty została przez Anglię odrzucona.

Sowieci, jak i pozostałe, — poza Anglią i Francją — państwa śródziemnomorskie, mają jedynie patrolować swoje wody terytorialne, a sowieckie wody terytorialne leżą przecież dość daleko od Morza Śródziemnego.

Przeciwstawiając się tym sugestiom sowieckim, zmierzała Anglia równocześnie i do drugiego celu. Pragnęła mianowicie umożliwić przystąpienie do układu Włochom, które oczywiście stanowczo przeciwstawiałyby się obecności

floty sowieckiej na wodach śródziemnomorskich.

Od stanowiska Włoch zależeć będzie wartość i żywotność całego układu w Nyon.

Włochy zostały tam bowiem potraktowane jako jedno z państw śródziemnomorskich o ograniczonej sferze zainteresowań i działania. Rola włoska w kontroli i bezpieczeństwie na Morzu Śródziemnym miałaby się ograniczać ogólnie do czuwania nad bezpieczeństwem na własnych wodach terytorialnych, oraz sprawowania kontroli w charakterze zleconym między Sycylią i Sycylią.

I tu mogą się wyłonić nowe komplikacje.

Prowokacje gdańskie nie ustają!

Protest Komisarza Gen. R. P. przeciwko bezprawnemu aresztowaniu listonoszy polskich — Senat gdański mimo tego w dalszym ciągu dziś aresztuje funkcjonariuszy poczty polskiej

Gdańsk. (Tel. wł.) Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku min. Chodarski w związku z aresztowaniem listonoszy poczty polskiej złożył wczoraj energiczny protest u prezydenta senatu, Greisera. Protest przedstawiciela rządu polskiego opiera się na art. 154 umowy warszawskiej, który powiada wyraźnie:

„Przesyłki pocztowe i telegramy, przesyłane bezpośrednio przez polskie urzędy pocztowe i telegraficzne na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, nie podlegają ani cenzurze ani zajęciu lub rewizji przez władze gdańskie“.

Wobec tak wyraźnego brzmienia cytowanego artykułu Komisarz Generalny R. P. stwierdził, że aresztowania listonoszy są brutalnym przekreśleniem bardzo zasadniczego prawa Polski.

Mimo tego protestu władze gdańskie nie uznały za stosowne zmienić swego postępowania i w dniu dzisiejszym policja mundurowa i tajna rozpoczęła ponownie zatrzymywanie listonoszy polskich, odprowadzając ich do gmachu prezydium policji. Do godziny 11,30 aresztowano 7 listonoszy, przy czym dwóch do prezydium policji doprowadzono przy użyciu siły.

Wszystkim rewidowano dokładnie teczki z korespondencją. Skonfiskowano następnie czasopismo polskie, zakazane w Gdańsku i zakomunikowano, że zostaje przeciw nim wytoczone postępowanie karne za niestosowanie się do zarządzeń administracyjnych. Nadto oświadczone, że jeżeli przez pocztę polską nie ustanie rozpowszechnianie zakazanych czasopism na terenie Gdańska, to wobec listonoszy zastosowane zostaną radykalniejsze represje.

Z powyższych faktów wynika, że władze Gdańska mimo wyraźnego brzmienia umów przechodzą do porządku nad protestami rządu polskiego i konsekwentnie przeprowadzają li-

kwidację uprawnień Polski na terenie w m. Gdańska. Dodać należy, że obecnie zatarg następuje w chwili, kiedy jeszcze nie został zlikwidowany po-

przedni, szkolny. Zarządzenia senatu nakazujące rodzicom polskim posyłanie swych dzieci do szkół niemieckich, są nadal utrzymane w mocy. (p)

Poszukiwania sprawców zamachów

Paryż. (PAT) Cała policja została zmobilizowana i prowadzi wyteżoną akcją celem wykrycia sprawców zamachów bombowych na siedziby Związków Przemysłowców Francuskich.

Dochodzenie jest niesłychanie utrudnione, ponieważ w miejscach wybuchów nie znaleziono żadnego szczątków bomb. Wszystkie dotychczasowe dane stwierdzają, że materiał wybuchowy był niezwykle silny, gatunku nie używanego we Francji i bardzo trudnego do nabycia. Poza tym jednoczesność wybuchu w obu miejscach, oddalonych od siebie o kilkanaście ulic, wskazuje na wielką precyzję mechanizmów zegarowych, umieszczonych w bombach.

Dotychczasowe badania rzeczoznawców pirotechnicznych coraz bardziej utrwalają przekonanie, że bomby były tego samego rodzaju, co 9 wykrytych u terrorystów jugosłowiańskich w maju w Paryżu, oraz podobne do tej która wybuchła w tunelu pirenejskim w Cerbere.

Władze policyjne zachowują ścisłą dyskrecję co do wyniku śledztwa, a prasa nie przynosi żadnych danych. Sensacją dnia jest tylko informacja o jakimś tajemniczym świadku, (donosiłmy już o tym), który zgłosił się w prezydium policji i miał dostarczyć rewelacyjnych danych. Miał on posiadać informacje o szykującym się zamachu już w poniedziałek ubiegłego tygodnia i ostrzegął władze bezpieczeństwa, nie precyzując jednak o jakich zamachach chodzi, ponieważ sam dokładnie nie był uprzedzony.

Wiadomość posiada o tyle ścisłe podstawy, że istotnie w ubiegłym tygodniu parę dzienników francuskich, omawiających ponownie aferę sensacyjnego oszustwa, popelnionego przez świetnie zorganizowaną bandę na szkodę jednego z największych banków doniosło, że władze bezpieczeństwa otrzymały nowe ostrzeżenie, zapowiadające, że szykują się jakieś poważne wystąpienia szerzej zorganizowanej organizacji przestępczej.

Po konferencji w Nyon

Rzym. (PAT) Koła polityczne złożyły następujące oświadczenie:

Rozmowy między Rzymem a Berlinem na temat uchwał konferencji w Nyon, są już w pełnym toku, co jest normalnym objawem działania osi Rzym-Berlin. Trudno przypuścić jednak, aby Włochy mogły przyjąć wspomniane uchwały, gdyż wystarczy spojrzeć na mapę, aby przekonać się, że przynajmniej strefa kontroli jest zbyt mała i nie uwzględnia należycie ich interesów.

Nie można powiedzieć, aby konferencja w Nyon zakończyła się triumfem Włoch, lecz wyjaśnia się to faktem dobrowolnej nieobecności ich przy obradach. Rzym wykazał w każdym razie swą dobrą wolę.

Mówi się obecnie wiele o zadowoleniu z wykluczenia Sowietów. Tak jest istotnie. Lecz zadowoleni są chyba wszyscy, gdyż Związek Sowietów dla każdego oznacza prawdziwe niebezpieczeństwo.

Dwie groźne katastrofy

Ryga. (PAT) Z Kowna donoszą o wielkiej katastrofie autobusowej w pobliżu miasteczka Vilka.

Dążyło tam 160 osób, przeważnie kobiet, na uroczystą procesję. Były ogółem cztery wozy: autobus i trzy ciężarówki.

Ciężarówka, jadąca na czele, na ostrym skrócie wpadła na słup telegraficzny, wysypując wszystkich pasażerów, a zdążający za nią autobus przy gwałtownym zahamowaniu przewrócił się. Jest 4 zabitych, 40 ciężko i 30 lżej rannych.

Bukareszt. (ATE) W miejscowości Mamaia nad poligonem ćwiczebnym miejscowy samolot bombowy typu „Potez“, który startował, aby wziąć udział w ćwiczeniach współdziałania z artylerią przeciwlotniczą, runął na wirazie z wysokości 50 mtr. Z pod gruzów wydobyto czterech zabitych, oraz dwóch ciężko rannych lotników. Dwóch oficerów zginęło w tej katastrofie.

Nad lotniskiem Otopeni zderzyły się nad samą ziemią dwa samoloty szkolne. Maszyny uległy doszczętnemu zniszczeniu. Obaj lotnicy cudem ocalili.

Ciągnięcie loterii

Warszawa. (Tel. wł.) W ciągnięciu Loterii Państwowej większe wygrane padły na następujące numery:

- 10 000 zł — 33011, 126440
- 5 000 zł — 81254, 82287, 91858, 104977.
- 2 000 zł — 8538 9746, 20624, 47482, 52150, 61914, 72555, 110558, 122418, 124725, 135016, 182392, 180918.
- 1 000 zł — 38211, 39911, 50390, 54358, 58640, 61224, 64228, 82836, 85957, 139396, 170308, 177295, 181544. (w)

Zjazd inżynierów

Lwów. (Tel. wł.) Obrady pierwszego polskiego kongresu inżynierów odbywają się w ten sposób, że poszczególne prelegenci nie czytają całych referatów, lecz podają tylko myśli przewodnie, na podstawie których toczy się następnie dyskusja.

Obradują następujące sekcje: zagadnień ogólnych planowania gospodarczego, podstawowych urządzeń gospodarczych, budownictwa i osiedli, podstawowych surowców i tworzyw, oraz zagadnień różnych.

Wylosowane bony funduszu inwestycyjnego

W dniu 9 września 1937 r. wylosowane zostały do umorzenia bony Funduszu Inwestycyjnego oznaczone numerami: 579, 5595, 13876, 14873, 24401, 37003, 39222 — we wszystkich 10 seriach wypuszczonych na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. nr. 89, poz. 694). Wylosowane bony wykupywane są przez kasy Urzędów Skarbowych po 100 zł za bon 25-złotowy.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 14. 9. 1937 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.
Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 62,— (za duże odcinki), średnie po 61,—, zaś mniejsze odcinki obracano po 58,75 w większych ilościach.
Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy zast. złotowe po 56,50 oraz 4% listy zast. konwert. po 50,—.
Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 105,75.
Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.
Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.
Papiery procentowe
5% państw. poz. konwers. większe odc.

62,— P., średnie 61,— P.
5% państw. poz. konwers. drobne odc. 58,75 +
4½% złotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 56,50 +
4% listy zast. konwert. oSTEMPL. P. Z. K. 50,— +
Akcje bankowe i przemysłowe
Bank Polski 105,75 P.
Tendencja utrzymana.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowa Sprawozdanie Targowe Komisji Notowania Cen.
Poznań, 14. 9. 1937 r.
Spędzono: wołów 65, buhajów 125, krów 230, świń 1700, cieląt 713, owiec 158, razem 2991 zwierząt.
Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi.
Płacono za 100 kg żywej wagi:

BYDŁO:	
Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzegowane	70— 80
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	60— 68
Mięsiste tuczone starsze	00— 00
Miernie odżywione	00— 00
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	64— 70
Tuczone mięsiste	56— 62
Nietuczone dobrze odżywione starsze	50— 54
Miernie odżywione	42— 50
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	70— 80
Tuczone mięsiste	56— 62
Nietuczone dobrze odżywione	48— 52
Miernie odżywione	26— 36
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	70— 80
Tuczone mięsiste	60— 68
Nietuczone dobrze odżywione	50— 58
Miernie odżywione	42— 50
Młodzież:	
Dobrze odżywione	42— 50
Miernie odżywione	38— 40
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	92— 100
Tuczone cielęta	82— 90
Dobrze odżywione	72— 80
Miernie odżywione	52— 70
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jaśniejsze i młodsze skopy	70— 80
Tuczone starsze skopy i maciorci	60— 68
Dobrze odżywione	—
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi:	126— 132
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi:	114— 122
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi:	104— 112
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	88— 102
Maciory późne kastraty	100— 114
Świnie stoninowe 78 szt.	134— 140

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 14. 9. 1937 r.
STANDARTY: Pszenica 742 g/l.
Ceny transakcyjne:
Owies 75 tonn par. Poznań 21,25
Ceny orientacyjne:
Żyto nowe żdatne do przemiału . . . . . 22,25— 22,50
Usposobienie spokojne. . . . .
Pszenica . . . . . 30,00— 30,50
Usposobienie spokojne. . . . .
Jęczmień browarowy . . . . . 23,00— 24,00
Jęczmień 673—678 g/l. . . . . 19,75— 20,25
Jęczmień 700—717 g/l. . . . . 20,75— 21,00
Usposobienie spokojne. . . . .
Owies . . . . . 20,25— 21,00
Usposobienie stałe.
Maka żytnia gat. I 0-50% . . . . . 32,25— 33,25
Maka żytnia gat. 0-35% . . . . . 30,75— 31,75
Maka żytnia gat. II 50-65% . . . . . 23,75— 24,75
Usposobienie spokojne.
Maka pszen. gat. I wyc. 0-30% . . . . . 50,00— 50,50
Maka pszen. gat. I 0-50% . . . . . 46,00— 46,50
Maka pszen. gat. I-A 0-65% . . . . . 44,00— 44,50
Maka pszen. gat. II 30-65% . . . . . 41,00— 41,50
Maka pszen. gat. II A 50-65% . . . . . 37,00— 37,50
Maka pszen. gat. III 65-70% . . . . . 35,00— 35,50
Usposobienie spokojne.
Otreby żytnie stand. . . . . 15,50— 16,25
Otreby pszenne grube stand. . . . . 17,00— 17,25
Otreby pszenne średnie stand. . . . . 16,00— 16,25
Otreby jęczmienne . . . . . 15,50— 16,50
Rzepak zimowy . . . . . 54,00— 56,00
Siemię lniane . . . . . 44,00— 47,00
Gorzyczka . . . . . 38,00— 40,00
Groch Wiktoria . . . . . 23,00— 24,50
Groch Folgera . . . . . 22,00— 23,50
Mak niebieski . . . . . 77,00— 80,00
Ziemniaki fabr. za kilo ¼ 20
Makuch lniany w taflach . . . . . 23,75— 24,00
Iakuch rzepak w taflach . . . . . 20,50— 20,75
Makuch słon. w taflach 42—43% . . . . . 25,25— 26,00
Śrut Soja . . . . . 25,00— 26,00
Słoma pszen. luzem . . . . . 4,95— 5,20
„ pszen. prasowana . . . . . 5,45— 5,70
„ żytnia luzem . . . . . 5,30— 5,55
„ żytnia prasowana . . . . . 6,05— 6,30
„ owsiana . . . . . 5,35— 5,60
„ owsiana prasowana . . . . . 5,85— 6,10
„ jęczmienna luzem . . . . . 5,05— 5,30
„ jęczmienna prasowana . . . . . 5,55— 5,80
Siano zwykłe luzem . . . . . 7,85— 8,35
„ zwykłe rasowane . . . . . 8,50— 9,00
„ nadnotekkie luzem . . . . . 8,95— 9,45
„ nadnotekkie prasowane . . . . . 9,95— 10,45
Ogólne usposobienie: spokojne.
Ogólny obór: 5722,4 tonn, w tym żyta 769 tonn, pszenicy 97 tonn, jęczmienia 315 tonn, owsa 135 tonn

Rozmowy min. Becka

Genewa (ATE) Min. Beck odbył dłuższą konferencję z min. spraw zagr. Rumunii, p. Antonescu, oraz z przewodniczącym egzekutywy syjonistycznej, Weizmannem.

Po południu min. Beck rozmawiał dłuższy czas z angielskim min. spraw zagr. p. Edenem. W czasie tej rozmowy poruszono m. in. sprawę Palestyny.

Min. Zay w Warszawie

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś przyjeżdża z Sowieców do Paryża i zatrzyma się w Warszawie na dwa dni francuski min. oświaty Jean Zay, który złoży wizytę min. Świątosławskiemu. Następnie zwiedzi on francuskie zakłady naukowe w Warszawie. (w)

Rabindranath Tagore dogorywa

Paryż. (PAT) „Le Petit Parisien“ donosi, że wielki pisarz hinduski Rabindranath Tagore jest bardzo poważnie chory.

Chory od 48 godzin jest bez przytomności i nie poznaje nikogo z otoczenia. Rabindranath Tagore przebywa w Bengalu.

Wiadomości

Policja wiedeńska wykryła szajkę przemytników i handlarzy opium, aresztując kilkanaście osób. Skonfiskowano dotąd 65 kg opiuma.

Królowa duńska zachorowała nagle na zaburzenie w jelitach i musiała poddać się zabiegowi operacyjnemu w miejscowości Skagen.

Gubernator Rzymu podaje do wiadomości, że liczba mieszkańców stolicy osiągnęła 1 września rb. 1 223 500 osób.

Uruchomiono pasażerską linię lotniczą pomiędzy Francją a Kongo. Podróż z Paryża do Kongo (Afryka środk.) trwać będzie 4 i pół dnia.

Agencja „Tass“ podaje, że Rada Komisarzy Ludowych Z. S. R. R. mianowała pierwszym zastępcę komisarza finansów Griczmanowa prezesem Rady Administracyjnej Banku Państwa, a Zwierziowa zastępcą komisarza finansów Z. S. R. R.

„Nigdy do zguby nie przyjdą Kaszuby!”

300-lecie ziemi bytowskiej i lęborskiej

Dwa powiaty Kaszub, bytowski i lęborski, należące dziś do państwa niemieckiego, obchodzą w tym roku niezwykłą uroczystość. Mija właśnie 300 lat od chwili, kiedy ziemia bytowska i lęborska znowu się połączyła z Polską. Niechże ten niezwykły jubileusz skieruje naszą uwagę na te dwa powiaty, już choćby ze względu na ludność polską, dziś tam jeszcze zamieszkałą.

Ziemia bytowska i lęborska, stanowiąca naturalną część Kaszub, na mocy specjalnej umowy z Polską przypadła ongiś w udziale księżętom pomorskim z siedzibą w Szczecinie. W razie

kim i przy narodowości polskiej, to jest to zasługą okresu przynależności tych ziem do Polski.

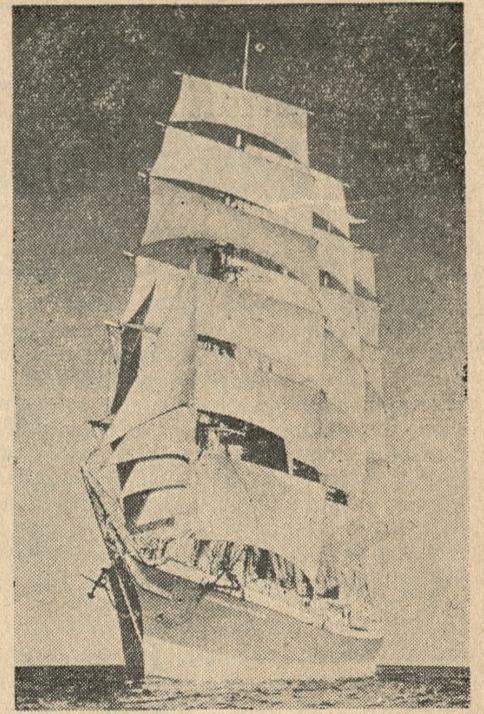
W obu powiatach żyje dziś jeszcze około 7000 Kaszubów-Polaków — katolików. Przed rokiem 1920 zamieszkiwało tam około 12.000 Polaków. Ponieważ traktat wersalski pozostawił oba powiaty bytowski i lęborski przy Niemczech, znaczna część ludności polskiej opuściła ziemię swych ojców, osiedlając się na Pomorzu polskim w sąsiednich powiatach: kartuskim, kościerskim i chojnickim.

Ludność polska, która nie chciała prastarej ziemi polskiej wydać w ręce obce, żyje dziś w ciężkich warunkach. Mimo licznych szykan ze strony niemieckiej dzielnie broni ona swych

praw językowych i kościelnych. Żaden terror, żadna groźba nie zdołała z serc tego ludu polskiego wyrwać zamiłowania do języka ojczystego.

W r. 1929 zezwoliły władze pruskie, na mocy ordynacji szkolnej, na otwarcie szkół polskich. Lecz już w r. 1932 zamknięto je przymusowo, wydalając nauczycieli polskich do Polski. Świetnie rozwijające się szkolnictwo polskie i budzący się wszędzie duch narodowy były solą w oku Niemców.

Braciom naszym w Bytowskim i Lęborskim ślemy w rocznicę 300-letniego jubileuszu połączenia z Macierzą słowa otuchy i zachęty do wytrwania na ciężkim posterunku w myśl kaszubskiego hasła: „Nigdy do zguby nie przyjdą Kaszuby”!

W tych dniach wyruszył z Hamburga w dłuższą podróż po świecie niemiecki żaglowiec szkolny „Admirał Karpfanger”. Na zdjęciu piękny czteromasztowiec na pełnym morzu.

Ubezpieczonych w Towarzystwie Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia „Vesta” w Poznaniu, którzy przeszli do „Vesty” z Towarzystwa „SNOP” !!!

zawiadamia Towarzystwo „Vesty”, że dotąd jeszcze nie rozstrzygnięto definitywnie wysokości dopłat od b. członków Towarzystwa „Snop”, że jednak „Vesta” kwestię tę załatwi takim samym sposobem jak inne zakłady ubezpieczeń.

„Mąż zaufania”

(m) Odbyty niedawno w Warszawie proces skarbowców odkrył cały szereg faktów, które były albo nieznanne, albo uchodziły uwagi czynników decydujących.

Tak np. dopiero teraz podniesiona zostaje sprawa zabiegów, jakie były czynione w związku z ciężkimi przekroczeniami skarbowymi właściciela łuszczarni ryżu, Eliasza Mazura, oraz stosunków Mazura wśród wpływowych osobistości.

Jak podczas przewodu sądowego zeznał p. Galster, b. naczelnik egzekucji podatkowej w Warszawie, zgłosili się do niego Eliaz Mazur wraz z adwokatem Friedem prosząc o wstrzymanie egzekucji podatkowych przeciw łuszczarni ryżu. Adwokat Friede, zarówno jak Mazur, jest Żydem.

Gdy p. Galster rozejrzył się w tej sprawie, uznał, że konieczna jest rewizja u Mazura. Rewizja ta doprowadziła do wyników stwierdzających niezrzetelność ksiąg handlowych.

Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że adw. Friede jest specjalistą od spraw podatkowych. Zastępuje on wielkie koncerty, więc interwencja jego w

sprawie Mazura nie wywołała zdziwienia. Natomiast przypomniano sobie, że adw. Friede po objęciu przez wiceministra skarbu p. Stefana Starzyńskiego stanowiska tymczasowego prezydenta miasta, został powołany przez niego jako doradca prawny i adwokat Zarządu Miejskiego do sprawy Elektrowni Warszawskiej na miejsce prawników, prowadzących przed tym tę sprawę a powołanych przez poprzedniego komisarza p. min. Kościalkowskiego.

Po objęciu sprawy przez adw. Friedego miasto wycofało złożony do sądu pozew przeciw konsorcjum francuskiemu i obniżyło żądania wobec Francuzów, co podnosi w swej broszurze Władysław Studnicki, którego proces z p. Starzyńskim wkrótce się odbędzie.

Zaznaczyć jeszcze warto, że adw. Friede cieszy się specjalnym zaufaniem prezydenta Starzyńskiego jeszcze z czasów, gdy ten urzędował przy ul. Rymarskiej. Zaufanie to nie osłabło, gdy p. Starzyński przeniósł się na Plac Teatralny (biuro magistratu warszawskiego) i na ul. Matejki (siedziba „Ozonu”).

FAKTY i OCENY

„Klub Społeczno-Narodowy” „Sanacyjno”-konserwatywne „Słowo” wileńskie skwapliwie notuje następującą wiadomość:

„Tygodnik „Polityka” przynosi bliższe szczegóły programu, opracowanego przez „Klub Społeczno-Narodowy”, kierowany przez dyrektorów Bobrowskiego i Krzyckowskiego, najbliższych współpracowników ministra Poniatowskiego. Z infor-

macji, podanych przez „Politykę” wynika, że wyżsi urzędnicy ministerstwa rolnictwa są zwolennikami produkcji, opartej na zasadach zespołowych, inaczej mówiąc na kolektywach, — a własność prywatną uznają tylko formalnie i przewidują, jak najdalej idące jej ograniczenia.

„Klub wypowiada się za radykalną reformą rolną z tem, że maksimum obszaru może wynosić 50 ha. Za reformą wypowiada się nietylko ze względów gospodarczych, ale z tego powodu, że uważa, iż zniknięcie dworów doprowadzi do upadku kultury i światopoglądu szlacheckiego,

śmierci ostatniego potomka męskiego miała Polska z powrotem objąć te ziemie w swe władanie.

W roku 1637 umarł Bogusław w Szczecinie, ostatni książę. Ze strony niemieckiej poczyniono wszelkie kroki celem dalszego pozostawienia Bytowskiego i Lęborskiego przy Pomorzu szczecińskim. W międzyczasie bowiem zgermanizowano i zlutrzono prawie że całe to Pomorze. W myśl ówczesnego hasła „cuius regio, eius religio” książęta pomorscy, przyjąwszy nowe wyznania Marcina Lutera, narzucili swoim poddanym również protestantyzm.

Ludności polskiej Bytowskiego i Lęborskiego narzucono także protestantyzm. Jak kronika głosi, jedynie wioska Studzienice w powiecie bytowskim pozostała wierna Kościołowi Katolickiemu.

Wobec wszystkich tych zabiegów ze strony niemieckiej była Polska nieugięta. I tak wróciła ziemia bytowska i lęborska w roku 1637 do Macierzy — Polski.

Niestety, tylko 20 lat trwało panowanie Polski nad obu ziemiami. Już w roku 1657 zawarto w Welawie umowę z elektorem brandenburskim, któremu oddano za jakieś głosowe przyrzeczenie Bytowskie i Lęborskie.

Krótkie panowanie Polski miało jednak dla Bytowskiego i Lęborskiego ogromne znaczenie! Polska bowiem starała się naprawić błędy popełnione. Nastąpił okres odłutrzania i odniemczania ludności polskiej. Dzięki niezmiernie walecznym i wytrwałym pracownikom energicznym oficyjale wrocławskiego, ks. Judyckiego, udało się w krótkim czasie pozyskać z powrotem ludność polską dla Kościoła Katolickiego. Piękne kościoły w Lęborku (św. Jakuba) i w Bytowie (św. Katarzyny), które uprzednio zamieniono na zbory luterskie, oddano znowu katolikom. Jeżeli więc jeszcze dzisiaj, po 300 latach, wytrwała ludność tamtejsza mimo najgorszych szykan i prześladowań przy Kościele Katolic-

Rozkład sił na Morzu Śródziemnym

Jeszcze przed niewielu laty Morze Śródziemne znajdowało się niepodzielnie w sferze wpływów angielskich i francuskich. Od kilku lat Włochy faszystowskie walczą o uznanie swych żywotnych interesów na tych wodach. Interesy innych państw śródziemnomorskich są ścieśnione do granic ich wód terytorialnych. Państwa te są nado w sferze oddziaływań jednego z

trzech rywalizujących mocarstw. Dla pozycji mocarstw na Morzu Śródziemnym decydujące są ich strategiczno-morskie punkty oparcia dla floty i lotnictwa. I w tej dziedzinie Italia potrafiła zorganizować własny system baz, który czyni z Italii poprzez Sycylię, wyspę Pantelarię aż do jej posiadłości afrykańskich w Libii potężny wał, dzielący Morze Śródziemne na

część zachodnią i wschodnią. Włochy nie zamierzają jednak bynajmniej zadowolić się panowaniem nad centralną częścią Morza Śródziemnego.

Wartość śródziemnomorskich baz morsko-lotniczych uwydatnia się na rysunku, z którego wynikają również możliwości strategiczne przy użyciu bombowców i samolotów myśliwskich.

który nie powinien być tolerowany w nowoczesnym państwie.

Równocześnie mówi się w programie o konieczności nowych norm moralnych. Jednym z nakazów „nowej” moralności ma być „zniweczenie przywilejów”, które pozwalają dysponującym środkami materialnymi wymuszać na innych korzyści dla siebie.”

Od siebie zaś „Słowo” dodaje:

„Program klubu pozwala doskonale zorientować się w atmosferze, panującej obecnie w Ministerstwie Rolnictwa, atmosferze różnych panów Trędotów, apoteozujących Jakóba Szele na uniwersytetach ludowych ministra Poniatowskiego.”

Nie ma w tym wszystkim, bądź co bądź, dowodu, jakoby p. ministrowi Poniatowskiemu odpowiadał program „Klubu Społeczno-Narodowego”. Ale — sprawa jest ciekawa.

Przesunięcia w administracji skarbowej

Według wiadomości nadchodzących z Warszawy nastąpił w administracji skarbowej szereg przesunięć.

I tak przeniesiony został referent Święszkowski najpierw do Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie, a następnie po kilku dniach w stan nieczynny. Rewident Sidor został zwolniony.

Tak samo urzędnik A. Hajdusiewicz przeniesiony został w stan nieczynny. Insp. Galster przeniesiony został do Dyrekcji Cel w Mysłowicach, zaś urzędnik Wizgird z wydziału opłat stemplowych do Dyrekcji Cel w Warszawie.

Poza tym „IKC” donosi, że dyr. Izby Skarbowej w Poznaniu p. Stefan Sieradzki przeniesiony został do Lublina na stanowisko dyrektora izby lubelskiej.

Jak widać z nazwisk osób, które uległy przesunięciom w administracji skarbowej, idzie tu o uczestników głośnego ostatnio procesu skarbowców.

Czy to być musi ?

Pod takim nagłówkiem pisze bydgoska „Deutsche Rundschau”:

„Dnia 1 września oświadczone senatorowi Hasbachowi w Warszawie z ust miarodajnych, że prywatne szkoły niemieckie w Bydgoszczy zostaną na nowo otwarte. Mimo, że minęło już 10 dni od tego oświadczenia, nauka w tych szkołach jeszcze się nie rozpoczęła. Uczniowie, którzy przybyli z dalszych okolic siedzą bezczynnie. Czy dalsze zwlekanie sprawy jest potrzebne?”

Pismo to zarzuca dalej władzom szkolnym, że z powodu wakacyj nie zdołały załatwić na czas spraw szkolnictwa niemieckiego.

Odpowiada na to „Gazeta Olsztyńska”:

„Władze polskie znajdują zapewne odpowiedź na czyniony im zarzut.

„Naszym zdaniem „Rundschau” znalazłaby może inne wytłumaczenie, gdyby znała sprawy szkolnictwa polskiego w Kwidzynie, które też czeka na otwarcie.”

A czeka już całe lata!

Przymiotniki wyborcze

Po ostatniej mowie gen. Galicy w Poznaniu krąży anegdotka, że wszelkie zapowiedzi zmiany ordynacji wyborczej nie znajdują uznania społeczeństwa, póki nie zostaną przeprowadzone siedmio-przymiotnikowe wybory.

To znaczy nie tylko powszechne, równe, tajne, bezpośrednie i proporcjonalne, ale także — uczciwe i swobodne!

Hiszpania bohaterska

Polskiej literaturze narodowej przybyło nowe, pierwszorzędnej wartości dzieło polityczne. Jest nim książka Jędrzeja Giertycha, zatytułowana „Hiszpania bohaterska”. Formalnie rzecz biorąc jest to przeważnie zbiór artykułów, które autor ogłaszał w charakterze korespondenta, wysłanego przez „Kurier Poznański”. Dla Czytelników „Kuriera Poznańskiego” dodaje, że w książce znalazły się nie tylko artykuły, opublikowane w tym piśmie, ale także artykuły, drukowane gdzie indziej oraz nigdzie dotąd nie opublikowane.

Praca Giertycha nie jest typu prac, jakie dają nam przeciętni korespondenci wojenni. Oprócz bowiem pewnego materiału informacyjno-aktualnego znajdzie w niej czytelnik takie mnóstwo oryginalnych i głębokich myśli politycznych, że książka staje się czymś w naszej literaturze trwałym.

Niezmiernie cenną jej zaletą jest przyjazne, a nawet entuzjastyczne stosunkowanie się uczuciowe do Hiszpanii. Przeciętny polski inteligent wie o tym wspaniałym narodzie bardzo mało, a to, co wie, to nie odpowiada nierzadko historycznej prawdzie. Książka Giertycha dokonuje wielkiego przełomu w ujęciu i zrozumieniu Hiszpanii.

Nie znajdzie się chyba człowiek, który by po przeczytaniu „Hiszpanii bohaterskiej” nie zrozumiał, że jest ona, była i będzie Hiszpanią wielką. Kapitalnie przedstawia Giertych zasługi cywilizacyjne narodu hiszpańskiego w dziedzinie kolonialnej. Bardzo ciekawą są przypuszczenia autora co do przyszłej ekspansji Hiszpanów w Afryce.

Największym jednak walorem książki jest jej znaczenie aktualne dla polskich stosunków politycznych. Jest bowiem omawiana książka jakby leką poglądom dla Polski. Giertych ma wielką wyobraźnię polityczną oraz rzadką zdolność wydobywania analogii pomiędzy dalekimi sytuacjami politycznymi. Z obu tych zdolności korzysta przy tym zupełnie celowo i systematycznie.

Dużej na przykład wartości politycznej jest rozdział o separatyzmach narodowościowych a masonerii. Opierając się na broszurze, omawiającej ten temat, napisanej przez ks. Juana Tusquetsa, autor „Hiszpanii bohaterskiej” bardzo ciekawie oświetla sepa-

ratyzmy litewski i ukraiński. Oba te separatyzmy były w dużej mierze wynikiem działalności masonerii, która dla celów żydowskich parcelowała katolicką Polskę, tak, jak przy pomocy separatyzmów baskijskiego oraz katalońskiego parcelowała masoneria katolicką Hiszpanię. Interesującym w związku z tym jest fakt, że germańskie i protestanckie kraje, systematycznie protegowane przez masonerię, nie miały ruchów separatystycznych, chociaż jak to widzimy na przykładzie Niemiec, posiadały doskonale warunki do powstania tam separatyzmów.

Bardzo interesujące są porównania polskiego i hiszpańskiego ruchu narodowego. Przemyślając je czytelnik nabrac musi wiary w możliwości polityczne organizacji polskiego ruchu narodowego, to jest Stronnictwa Narodowego. Plastyczne porównania Giertycha polskich i hiszpańskich stosunków politycznych budzą w nas nadzieję, że dzięki rozwojowi i sile Stronnictwa Narodowego w Polsce nie dojdzie u nas do tego, co przeżywa Hiszpania, jeśli społeczeństwo wobec polskiego ruchu narodowego należycie się ustosunkuje.

Największa wdzięczność należy się Giertychowi za przeprowadzenie porównania, dotyczącego naszego wewnętrznego położenia w związku z organizowaną u nas rewolucją komunistyczną. Analogij pomiędzy Polską a Hiszpanią jest w tym względzie bardzo dużo. Dużo też jest różnic. Na skutek tego książka Giertycha nie jest wprawdzie kluczem czy receptą na nasze stosunki, ale pobudzić musi do myślenia i do troski. Jest ona w związku z grożącą Polsce rewolucją bolszewicką jednym wielkim memento, nauką i potężnym głosem, wołającym do obrony.

Dlatego też książkę Giertycha powinien przeczytać każdy Polak, któremu leży na sercu przyszłość Polski, który chciałby naszej Ojczyźnie oszczędzić tego, co się dzieje w Hiszpanii. Powinien ją przeczytać stary i młody, inteligent i człowiek mniej wykształcony. Najbardziej zalecałbym ją duchownym i oficerom, członkom warstw, którym rewolucja komunistyczna w Hiszpanii szczególnie dała się we znaki.

E. KAROL STOJANOWSKI

Zjazd Stronnictwa Narodowego w Gostyniu

W niedzielę odbył się w Gostyniu zjazd Stronnictwa Narodowego. Całe miasto było udekorowane narodowymi sztandarami i girlandami.

O godz. 9 w ogrodzie strzelnicy „Bractwa Kurkowego” nastąpiła zbiórka, uroczyste otwarcie zjazdu oraz raport, który zdał kierownik organizacyjny K. Peisert kierownikowi powiatowemu M. Hejmowiczowi. Po raporcie, przy dźwiękach Hymnu Narodowego, odbył się przegląd oddziałów.

Po tych wstępnych uroczystościach wyruszył pochód liczący ponad 800 osób, z orkiestrą straży pożarnej na czele, do kościoła parafialnego na nabożeństwo.

Mszę św. odprawił ks. Biegański, który od ołtarza wygłosił patriotyczne kazanie. Po nabożeństwie udano się w pochodzie na rynek, gdzie oddziały ustawiły się przed pomnikiem Serca Jezusowego. Delegacja złożyła u stóp pomnika piękny wieniec, a oddziały klęcząc odmówiły modlitwę za Wielką

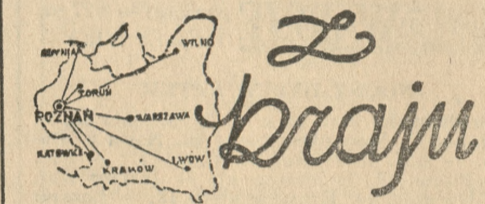
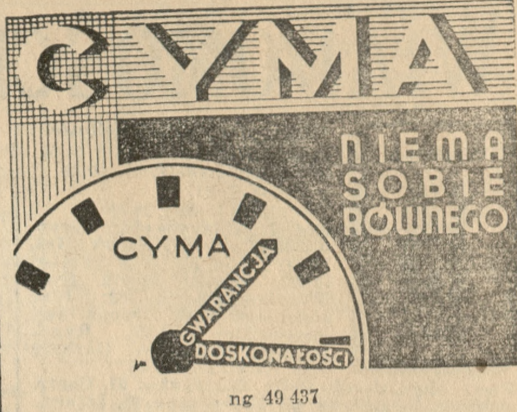
Polskę odczytaną przez kleryka z seminarium duchownego, Koniecznego.

Po tej podniosłej uroczystości odbyła się defilada, którą na ul. Leszczyńskiej odbierały władze Stronnictwa Narodowego z drem Wróblem na czele. W pochodzie niesiono 2 sztandary, 11 proporców i liczne transparenty. Postawa oddziałów budziła zachwyt publiczności, która witała je okrzykami i obsypywała kwiatami.

Po przerwie obiadowej w ogrodzie „Strzelniczy” odbył się wiec przy udziale ponad 2000 rzeszy publiczności z miasta i okolicznych wsi. Przemawiali pp. Hejmowicz, dr Wróbel i Czyż, przedstawiając położenie polityczne i gospodarcze Polski oraz wysuwając postulaty obozu narodowego.

Odśpiewaniem hymnu „Jeszcze Polska nie zginęła” i „Hymnu Młodych” zakończono obrady.

Wieczorem w salach „Strzelniczy” odbyła się zabawa taneczna dla uczestników zjazdu.

Z MIĘDZYNAR. KAT. KONGRESU PRZECIWAŁKOHOLEWEGO W STOLICY

W niedzielę 12 bm. nastąpiło otwarcie Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwałkohlowego w Warszawie, pod protektorem Prezydenta R. P. Kongres rozpoczął się o godz. 9 rano nabożeństwem pontyfikalnym, które celebrował w katedrze J. Em. ks. kard. Kakowski; kazanie w językach polskim, francuskim, angielskim i niemieckim wygłosił J. Em. ks. biskup Gawlina.

Zebranie inauguracyjne Kongresu odbyło się w auli uniwersytetu w obecności delegata Stolicy Apostolskiej J. E. ks. Nuncjusza Cortesiego, naszych księży kardynałów, arcybiskupów i biskupów oraz przybyłych z zagranicy biskupa warmińskiego Kallera i sufragana z Pragi Eltschnera. Prezydenta R. P. reprezentował minister opieki społecznej, a rząd wicem. oświaty.

Po odegraniu hymnu państwowego i papieskiego wygłosił przemówienie powitalne dr Brom, profesor uniwersytetu z Nijmegen w Holandii, wiceprezes Kat. Ligi Przeciwałkohlowej, dziękując Polsce za gościnę i pomoc w przygotowaniu Kongresu. Następnie J. Em. ks. kard. Kakowski odczytał pismo ojca św. pochwalające myśl zwolnienia Kongresu; papież udzielił jego uczestnikom błogosławieństwa apostołskiego. Po otwarciu Kongresu przez ks. kardynała Kakowskiego przemawiali kolejno składając życzenia J. E. ks. nuncjusz Cortesi, ks. kard. Prymas Hlond, min. Kościółkowski i inni.

Następnie pierwszy wykład nt. „Alkoholizm doniosłym zagrożeniem Kościoła w obecnej chwili” — wygłosił dr. A. Wójtowski, prezes Kat. Zw. Abstynentów.

WIELKA AFERA ŁAPOWNICZA

Centralne władze kolejowe otrzymały raport o ujawnieniu poważniejszych nadużyć na szkodę P. K. P., które popełnione

CZYŚĆ ZĘBY PASTĄ DENS

Kongres w Norymberdze bez niespodzianek

Norymberga (PAT) Po raz pierwszy kongres partii narodowo-socjalistycznej zakończył się bez sensacji politycznej. Nie dały jej ani silne zwroty przeciwbolszewickie, powtarzające się stale, ani też wystąpienia najwyższych dostojników, którzy wskazywali w każdym bodaj przemówieniu z naciskiem na „znanego wroga, usiłującego na nowo siać niepokój w Europie i waśnić narody”.

Jedynym momentem kongresu, który stanowi do pewnego stopnia sensację wewnątrz-polityczną Rzeszy, jest zapowiedź względnie przestroga, zawarta w proklamacji kanclerza Hitlera, przewidująca upaństwowienie ciężkiego przemysłu. Zapowiedź ta dowodzi z jednej strony, że jak dużymi trudnościami walczyli musi ten dział gospodarki niemieckiej, pozbawiony surowców i dewiz, a z drugiej dowodzi o panujących tam nastrojach, które zmusiły kanclerza do skierowania słów pełnych groźby.

Zwracał uwagę dalej brak silnych zwrotów pod adresem duchowieństwa zarówno katolickiego, jak protestanckiego. Koła polityczne przewidywały w tej dziedzinie możliwość niespodzianek. Wskazuje to na pewne pojednawcze nastroje, a równocześnie na chęć niezagniania powstałych w niektórych częściach kraju i tak dość głębokich zadrzań na tym polu.

W dziedzinie polityki zagranicznej nie zaskoczyło nic opinii świata. Prywatne wynurzenia Hitlera wobec przedstawicieli prasy zagranicznej na temat niemieckich zadań kolonialnych, chociaż wyrażone zarówno reto-

rycznie, jaki merytorycznie w sposób bardzo zdecydowany, znane są za granicą.

Może urzędowa obecność min. Bastianiniego nadawała specjalny akcent kongresowi, podkreślając się osi Rzym—Berlin, zwłaszcza w chwili obrad w Nyon i w przeddzień przyjazdu Mussoliniego. Te tematy stanowiły też w politycznych kołach w ciągu całego tygodnia kongresu partyjnego najaktualniejsze tło rozważań, dociekań i domysłów.

Przyczyniła się do tego obecność w Norymberdze nie tylko członków gabinetu Rzeszy, czołowych przedstawicieli partii narodowo-socjalistycznej i szeregu ambasadorów niemieckich, przybyłych z zagranicy, lecz również po raz pierwszy tak licznie reprezentowanego na kongresie korpusu dyplomatycznego.

Rozmowy polityczne, które przeprowadził min. von Neurath z min. Bastianinim i ambasadorami Anglii oraz Francji, dotyczyły — jak oświadczały tutejsze koła polityczne — przede wszystkim konferencji w Nyon, oraz wyjaśnienia co do zapatrywań mocarstw odnośnie do rozpanoszonego na Morzu Śródziemnym korsarstwa.

Bliiska już wizyta Mussoliniego stanowiła również temat rozmów. Kanclerz Hitler, zapytany w prywatnej rozmowie z przedstawicielami prasy zagranicznej, czy wizyta ta stanowić ma głębsze zacieśnienie stosunków, czy też zadokumentowanie osi Rzym—Berlin, odpowiedział krótko, że mówi ona sama za siebie. Obok tego słycał z bardzo dobrze poinformowanej stro-

ny włoskiej, że nie ma mowy, by w ciągu wizyty Mussoliniego w Niemczech nastąpił jakiś poważniejszy akt polityczny.

Te wynurzenia dowodzą, że cel wizyty Mussoliniego wynika z dążeń osi Rzym — Berlin, której założeniem było i nadal pozostaje nie wzajemne wiązanie się w bloku politycznym, lecz nadawanie większej wagi interesom każdej ze stron drogą wspólnie powziętych uchwał o znaczeniu międzynarodowym.

Ograniczenia dla cudzoziemców

Warszawa. (Tel. wł.) W dniu 20 bm. wchodzi w życie postanowienie Rady Ministrów o ograniczeniu pobytu cudzoziemców w niektórych częściach Polski na wniosek władz wojskowych. Zakaz dotyczy miejsc umocnień wojskowych, ośrodków przemysłu wojennego i terenów ćwiczeń wojskowych.

Każda kobieta powinna dbać o codzienne regularne i obfite wypróżnienie, które można osiągnąć stosując stale niewielkie ilości naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**. Zalecana przez lekarzy. Tg 21 539

Skon superintendenta Barczewskiego

W Brodnicy zmarł superintendent Ernest Barczewski, ziemczony mazur, znany przewódca niemieckiej mniejszości w Działdowie i okolicy. Superintendent Barczewski był swego czasu posłem, a następnie senatorem. Przeżył lat 76.

zostały przy transportowaniu towarów na linii Częstochowa — Sosnowiec. Polegały one na oszukiwaniu obliczaniu opłat pobieranych za postój nie wyładowanych wagonów kolejowych na bocznicach prywatnych, tzw. osiowego. Falszywie obliczano również należności za transport węgla. O aferze tej zameldowano prokuratorowi i w wyniku dochodzeń aresztowano 14 funkcjonariuszy kolejowych. Ogółem w aferze zamieszanych jest około 100 osób, które odpowiadać będą za łapownictwo. Szczegóły sprawy trzymane są na razie w tajemnicy.

PÓLMILIONOWE HONORARIUM ADWOKACKIE

Z Warszawy donoszą, że wiele mówią w kołach tamtejszej palestry o kolosalnym honorarium, jakie miał otrzymać jeden z adwokatów, specjalistów w dziedzinie skarbowej za opracowanie planu konwersji wielomilionowych pożyczek w dolarach, udzielonych swego czasu z Ameryki na cele inwestycyjne w Polsce. Honorarium to miało wynosić około pół miln. złotych i jest największym wynagrodzeniem adwokackim w naszych stosunkach.

ODDZIELNE MIEJSCA DLA HANDLARZY ŻYDOWSKICH

Na ostatnim posiedzeniu Związku Polskich Kupców w Rybniku uchwalono zwrócić się do magistratu z żądaniem wprowadzenia na rybnickich targach oddzielnych miejsc dla żydowskich handlarzy. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, magistrat przychyli się do żądania kupiectwa. (ATE)

KOREAŃCZYK NA STUDIACH W KRAKOWIE

W początkach sierpnia wyjechał z jańskiego Niepokalanowa (Mugenzai no Sono) do Polski Ludwik Yen-Hei-Kim. Jest to pierwszy Koreańczyk, który jako wychowanek polskich oo. franciszkanów skończył studia teologiczne w Polsce. Po otrzymaniu święceń powróci on do swego kraju, by tam wśród swych rodaków podjąć pracę misyjną.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Środa
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Nikodema m.
Budzymiła

Czwartek
Kornela i Cypriana
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Sędzysława

Słońca: wschód 5.25, zachód 18.10
Długość dnia 12 godzin 45 minut
Księżyc: wschód 15.32, zachód 24.34
Faza: 5 dzień przed pełnią

Wrzesień
15
Środa

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Pościaycy: 15-60 i 28-36
Postoje taksówek:
Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świętokrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-28. Zegar: 07. Centr. międzym. 00. Inf. tel. 09. Biuro napr. 08. Inform. dworc. 67-41. Dw. autob. 67-19. Lotnisko 78-45.

Wodociepno - WARCIE poziom: — 0,27 m.
temper.: + 13,4

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. przy ul. 27 Grudnia 18; — Apt. im. K. Marcinkowskiego, ul. Nowa 8 (Bazar); — Apt. Czerwona, St. Rynek 37; — Apt. św. Piotra, pl. Świętokrzyski; — Jeżyce: Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12; — Łazarz: Apt. św. Łazarza, ul. Strusia 9; — Wilda: Apt. pod Koroną, ul. Górną Wilda 61; — Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — Górczyn: Apt. Karpiańskiego, ul. Marsz. Focha 158; — Debiec: Apt. przy ul. Debieckiej 6; — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53; — Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃ

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 14 września 1927 r.

Pod kierownictwem kpt. Barana rozpoczął się kurs olimpijski przygotowania czołowych lekkoatletów i atletek PZLA do przyszłej olimpiady. — Dyrektorem Biblioteki Uniwersyteckiej mianowany został dr Stefan Kajetan Urteł-Wierczyński, były kierownik Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie. — Poznańska Kolej Elektryczna ofiarowała na cele budowy Domu Rzemieślniczego 10 000 złotych.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 14 września 1837 r.

W obwodzie regencji bydgoskiej stan zdrowia ludności w miesiącu lipcu i sierpniu był w ogólności zadawalający, nie licząc cholery azjatyckiej (cholera morbus), która poczęła się coraz gwałtowniej szerzyć w powiecie chodzieskim, czarnkowskim i inowrocławskim. Liczba ogólna dotkniętych chorobą podana w ciągu wymienionych dwóch miesięcy do wiadomości władz wyniosła 128, z liczby tej 45 wyzdrowiało, 70 umarło, a 13 pozostało w leczeniu. — W Poznaniu zmarł komisarz prawny, sp. Maciejowski. — W Pile uczeń Mittelstaedt uratował w narażeniu życia tonącego malarza Bradengajera.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * 500-lecie kościoła w Kaźmierzu. Wielką uroczystość 500-lecia kościoła obchodzi parafia Kaźmierz w powiecie szamotulskim w dniach 18 i 19 bm. Program jubileuszu jest następujący: sobota, dnia 18 bm. o godz. 15 Godzinki, godz. 15.30 nieszpory z procesją i kazaniem (ks. proboszcz Biały z Wilczyny), godzina 16.30 żałobna procesja na cmentarz, poświęcenie nowego Krzyża, kazanie (ks. wik. Swoboda z Pniew), godz. 19 pochód organizacji do krzyżów we wsi z pochodnia- mi, kazanie (ks. proboszcz Fr. Kopec, Bytyn), godz. 20 różaniec śpiewany po czym adoracja do godz. 22 i Anioł Pański. — Niedziela, dnia 19 bm. o godz. 7 godzinki,

Kalarepa wagi pięciu funtów

Krysia Kopytkówna przyniosła nam do redakcji rzadki okaz 5-funtowej kalarepy z 18 odrostkami, wyhodowany w ogrodzie jej rodziców w Strzeszynie pod Poznaniem.

Kościąn przoduje w zjednoczeniu rzemiosła

Kościąn (ko). W ubiegłą niedzielę na specjalnym zebraniu w Bursie Rzemieślniczej nastąpiło zjednoczenie Związku Rzemieślników Chrześcijańskich z Towarzystwem Przemysłowo-Rzemieślniczym. Towarzystwa te będą odtąd występować pod dotychczasową nazwą Towarzystwa Przemysłowo-Rzemieślniczego w Kościąnie, mającego poza sobą 70-letnią chlubną tradycję. Starania około zjednoczenia obu towarzystw trwały blisko dwa lata, a pomyślny ich wynik podyktowany został chęcią wspólnej i jednomyślnej obrony interesów rzemiosła polskiego na tujejszym terenie.

Przebieg zebrania, na które przybyli z Poznania członkowie Izby Rzemieślniczej pp. Gadebusch i Maciejewski oraz dyrektor Izby Kurowski wykazał, że licznie zebrani członkowie obu towarzystw zrozumieli w zupełności wartość fuzji. Zebraniu przewodniczył honorowy prezes Tow. Przemysłowo-Rzemieślniczego p. radca Józef Wypych z Kościąna, który w imieniu zebranych odczytał dwie deklaracje. W pierwszej podkreślono zrozumienie zjednoczenia się w jednym towarzystwie, celem skuteczniejszej realizacji postulatów rzemiosła, w drugiej natomiast rzemiosło kościańskie potępia projekt znowelizowania ustawy przemysłowej według wskazań syndyka Izby Lubelskiej Ptasieńskiego, który jest bardzo liberalny pod względem przyznawania kart rzemieślniczych i tym samym wielce szkodliwy dla ogó-

łu rzemiosła polskiego. Poza tym na zebraniu złano majątek obu towarzystw, przy czym podkreślono znaczenie Bursy Rzemieślniczej, którą pobudowało Tow. Przemysłowo-Rzemieślnicze, a której wartość wynosi obecnie blisko 13 tysięcy złotych, na budynku zaś ani na ruchomościach nie ciąży żaden dług.

Wybrano nowy zarząd złączonych towarzystw w następującym składzie: pp. Makowski — prezes, Kortus — wiceprezes, Romanowski — sekretarz, Klusak — zast. sekretarza, Seweryn Walenzyk — skarbnik i Gątownski. Wybrano również zastępców i komisję rewizyjną oraz zmieniono częściowo statut.

W końcu zebrania treściwy i aktualny referat n. t. kryzysu w rzemiosle wygłosił dyr. Kurowski. Wywiązała się dłuższa dyskusja, w której poszczególni mówcy podkreślali brak kredytów na realizowanie uruchomienia warsztatów itp. Omawiano też kwestię porozumienia się kupiectwa ze rzemiosłem w sprawie wyrabiania pewnych towarów na miejscu, a nie sprowadzania tychże skądinąd, bardzo często od żydowskich handlarzy.

Jak widzimy, Kościąn pierwszy zrozumiał, że „sanacyjne” rozbijanie rzemiosła nie prowadzi do celu i dlatego zjednoczono się pod jednym sztandarem Towarzystwa Przemysłowo-Rzemieślniczego, które tak za czasów zaborczych, jak i dziś zawsze stało na straży obrony rzemiosła polskiego.

godz. 7.30 msza św., godz. 8 Boga-Rodzica, godz. 8.30 wotywa z wystawieniem Najśw. Sakramentu, kazanie (ks. wik. Kaczmarek), godz. 10 powitanie Najdost. Ks. Prymasa i wprowadzenie do kościoła, przemówienie ks. proboszcza Faustmanna, godz. 10.30 suma pontyfikalna, kazanie wygłosi ks. prof. dr. Mazurkiewicz z Poznania, Anioł Pański, godz. 12 defilada, godz. 15 różaniec śpiewany, nieszpory, procesja, Te Deum.

Uroczysta akademicka odbędzie się po sumie i defiladzie według następującego programu: śpiew chóru kościelnego, przemówienie prezesa Akcji Katolickiej, deklamacja, przemówienie prezesa Kółka Rolniczego, wspólny śpiew „My chcemy Boga”. (sc)

KRONIKA MIEJSCOWA

Komunikat „Orbis”. Biuro P. B. P. „Orbis” w Poznaniu czynne będzie z dniem 15. bm. na okres jesienno-zimowy codziennie od godz. 9—19,00 bez przerwy w niedzielę i święta od godz. 10 do 13. ng 49 795

— * Maliny kwitną po raz drugi. Na działce p. Stanisława Krzyżostana na Solaczu zakwitły po raz drugi w tym roku maliny. (x)

— * Echa ujęcia zabójcy śp. st. post. Pinczaka. W związku z ujściem Jerzego Wrońskiego proszą nas p. Maria Hojańska, zamieszkała w Opalenicy, ul. Poznańska 7, o zaznaczenie, że nie jest ciotką Jerzego Wrońskiego, natomiast Wroński mieszkał u niej jako sublokator w czasie kampanii buraczanej w roku 1933. P. Hojańska nie jest w ogóle spokrewniona z Wrońskim. Tak samo żadne pokrewieństwo nie wiąże z Jerzym Wrońskim pp. Stefana Wrońskiego, zamieszkałego w Poznaniu, ul. Jerzego 3, jak i Czesława Wrońskiego, zamieszkałego w Poznaniu, ul. Śniadeckich 18.

Poza tym do wykrycia miejsca pobytu zabójcy przyczynił się p. Stefan Staszewski z Opalenicy, a nie Staszewski, jak mylnie wydrukowano.

RÓŻNE

— * Licytacja. Dyr. Okr. Kolei Państw. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 15 bm. o godz. 9 odbędzie się w ekspedycji towarowej w Poznaniu licytacja znalezionych przedmiotów. (o)

— * Chwilowa zmiana w rozkładzie jazdy. Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych zawiadamia, że w związku z zamknięciem w najbliższym czasie toru na linii Oborniki — Wronki między stacjami Obrzycko — Jaryszewo i na linii Drawski Młyn — Czarnków między stacjami Gulec — Rosko z powodu przebudowy mostów, ruch pociągów pasażerskich będzie się odbywał z przesiadaniem. Wobec powyższego od chwili rozpoczęcia prac powstana na okres 10 dni następujące ważniejsze zmiany w rozkładzie jazdy pociągów pasażerskich na linii:

Oborniki — Wronki — poc. nr. 3051 odj.: z Obornik o godz. 4.55, most przyj. 5.55 (przesiadanie), odj. 6.00, Wronki przyj. 6.22. — Poc. nr. 3063 odj. z Obornik o godz. 15.05, most przyj. 16.10 (przesiadanie), odj. 16.17, Wronki przyj. 16.40. — Poc. nr. 3022 Wronki odj. 20 min. wcześniej tj. o godz. 7.10, most przyj. 7.29 (przesiadanie), odj. 7.36, Oborniki przyj. 8.27. — Poc. nr. 3064 Wronki odj. 15 min. wcześniej tj. o godz.

18.25, most przyj. 18.57 (przesiadanie), odj. 19.05, Oborniki przyj. 20.11.

Linia Drawski Młyn — Bzowo Goraj — Czarnków: Poc. nr. 1842-1843 odj. z Drawskiego Młyna o 10 min. wcześniej tj. o godz. 6.17, most przyj. 6.54 (przesiadanie) odj. 7.20, Czarnków przyj. 8.10. — Poc. nr. 1866-1867 odj. z Drawskiego Młyna o godz. 17.00, most przyj. 17.55 (przesiadanie) odj. 18.03, Czarnków przyj. 19.02. — Poc. nr. 1864-1865 odj. z Czarnkwa o godz. 3.55, most przyj. 4.51 (przesiadanie), odj. 4.58, Drawski Młyn przyj. 5.42. — Poc. nr. 1846-1847 odj. z Czarnkwa o godz. 15.22, most przyj. 15.54 (przesiadanie), odj. 16.02, Drawski Młyn przyj. 16.40.

Szczegółowych informacji udzielają zawiadowcy stacji wymienionych linii oraz informatorzy na stacji Poznań. (x) — * Składnica i biuro dla spraw taryfowych. Dyr. Okręgowa Kolei Państwowych w Poznaniu zawiadamia, że uruchomiła składnicę taryf i biuro informacyjne dla spraw taryfowych w gmachu Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, przy Wałach Zygmunta Starego nr. 4, parter, pokój nr. 133, telefon nr. 33-08, 20-83, 55-19, 56-09 i 43-91.

W biurze tym zainteresowani mogą zasięgnąć wszelkich informacji w sprawach taryf kolejowych, zarówno wewnętrznych jak i związkowych, oraz nabywać wszelkie wydawnictwa taryfowe po ustalonych cenach. Po informację można zwracać się pisemnie, osobiście lub telefonicznie. Informacji udziela się bezde w godzinach urzędowych od godz. 8 do 15. W tych samych godzinach będzie się odbywać sprzedaż wydawnictw taryfowych. (o)

„Dni propagandy estetyki miast”

Grudziądz. — W związku z obchodem 75-lecia Tow. Upiększenia Miasta, Grudziądz podjął się urządzenia w dniach od 12—19 bm. imprezy pod nazwą „Dni propagandy estetyki miast”.

Nie ma drugiego miasta w Polsce, które by dorównało Grudziądzowi ilością balkonów i frontowych ogródków, upiększonych kwiatami. Dużo poczucia estetyki wykazują poza tym w zielonce, kwietniki, ogrody jordanowskie i publiczne parki.

Na okres rządów polskich przypada wspaniały rozwój ogrodnictwa działkowego w Grudziądzu.

Uroczystości jubileuszowe wzgl. dni propagandy estetyki rozpoczęły się w niedzielę, dnia 12 bm. Miasto całe przybrało się w szaty godowe. Domy przyozdobiono girlandami oraz chorągiewkami o barwach narodowych. Związki i cechy oraz niektóre fabryki wystawiły w kilku punktach miasta bramy tryumfalne, kupiectwo udekorowało z gustem swe sklepy i wystawy, z których najpiękniejsze będą premiowane.

Po solennym nabożeństwie w kościele farnym, które w asyście ks. ks.

Jesienna wycieczka pociągiem popularnym. Dancing — Bar — Pullmany do Wolsztyna. Delegatura Ligi Popierania Turystyki organizuje w niedzielę, dnia 19. bm. pociąg popularny z Poznania do Wolsztyna na Wystawę Ogrodniczą oraz Targi Owocarskie. Wystawa obejmuje działy: I. ogrodniczy, II. targi owocarskie, III. inwentarz żywy, IV. pszczelarstwo, V. dzień konia. W programie wycieczki liczne atrakcje. Odjazd z Poznania dnia 19. bm. o godzinie 7.50, powrót do Poznania o godzinie 22.34. Bilety w cenie 3,40 zł już są do nabycia w kasie biletowej na dworcu oraz w biurach podróży. Poza tym kupić można informatory w cenie 30 gr, uprawniające do wstępu na wszystkie imprezy wycieczki. Pociąg zatrzymuje się na stacjach: Luboń, Staszew i Grodzisk. Uczestnikom z prowincji przysługuje 50% ulga dojazdowa do Poznania w promieniu od 20 do 40 km.

zg 1950

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. Ng 48 728

Jutro w środę koncert Berlińskiej Filharmonii

Przypominamy o jutrzejszym niezwykłym wydarzeniu artystycznym, które zgotuje nam orkiestra kameralna „Berlińskiej Filharmonii” w liczbie 25 osób. Zespół orkiestry kameralnej składa się z następujących instrumentów: I. i II. skrzypiec, altówek, wiolonczel, kontrabas, oboi, fletu, klarnetu, fagotu i walthorni. Wszyscy instrumentalści wchodzący w skład orkiestry kameralnej, to „wybrani” z spośród 120 wybitnych muzyków „Berlińskiej Filharmonii”.

Do stworzenia orkiestry kameralnej „Berlińskiej Filharmonii” przyczynił się generalny dyrektor tej słynnej instytucji HANS von BENDA, pod którego świetnym kierownictwem usłyszmy szereg utworów najwybitniejszych mistrzów, jak: Händel, Haydn, Mozart, Dworkak, Corelli, Grętry i in. Solista wieczoru, koncertmistrz Berlińskiej Filharmonii Erich Röhn, odegra z tow. orkiestry koncert skrzypcowy D-Dur Mozarta.

Pierwszy w bież. sezonie koncert z tak słynną orkiestrą wywołał, rzecz prosta, olbrzymie zainteresowanie, tym więcej, że w pamięci mamy dziś jeszcze występ „Berlińskiej Filharmonii” pod dyktando W. Furtwänglera, a których to wykonawców usłyszmy ponownie jutro w środę, 15 września o godz. 20 w Auli uniwersyteckiej.

Przedprzedaż biletów w firmie A. Szejbrowski, ul. Pierackiego 20, tel. 56-33. W dzień koncertu kasa wieczorna otwarta od godziny 19 przy wejściu na Aulę. zg 27 748

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na „Caritas”, okr. poz.: Orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej Fabryki Pluszu i Aksumitu Edmunda Gaede S. A. w Kaliszu, honorarium za koncert w Radio Poznańskim w dniu 12 bm. podczas rewidży kaliszan w Poznaniu dla bezrobotnych 50,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 59,50 zł.

Na pogorzalców wsi Roszki Ziemiaki: S. G., Poznań, 100,—, Z. W. 2,—, Czarczyński, Nowe miasto, 3,—, Maria i Marcel Scheffowie z Komornik zamiast wieńca na grób śp. z Siudów Łyczkowskiej 20,—, L. B. 2,—, ks. radca Jan Ludwicak, Domachowo, 10,—, L. Banaszkiwicz, Ostrów, 5,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 321,40 zł.

Miętkiego i Otlewskiego odprawił ks. dr Pastwa — przepiękne kazanie okolicznościowe wygłosił kaznodzieja ojciec Pietrzak z Górnej Grupy, — udał się przedstawiciele władz z p. wojewodą Raczkiewiczem na czele, oraz proszeni goście do ogrodu ozdobnego nad Trynką na otwarcie pokazu roślin pokojowych. Po zwiedzeniu ogrodu udano się na Nowy rynek, gdzie przed władzami przewinęła się barwny korowód pomyślowo ozdobionych kwiatami wozów. Korowodowi przewodziła konna banderia krakusów, grupy regionalne oraz zrzeszenia właścicieli ogródków działkowych i osiedli podmiejskich. Nastąpiło uroczyste poświęcenie figury Matki Boskiej na Osiedlu nr 1.

W godzinach popołudniowych odbyły się na stadionie miejskim zawody lekkoatletyczne.

Wieczorem w świetle reflektorów odbyło się nad Wisłą na tle prastarych murów i śpichrzów grudziądzkich z udziałem grupy kaszubskiej z Wejherowa, banderii konnej, wozów, łodzi i trawek widowisko regionalne plenerowe pt. „Krakowiaci z Kaszubami ref wodzą” w realizacji T. Niewiakowskiego. Widowisko ściągające tłumy publiczności nad brzeg Wisły.

Z procesu not. Rozwadowskiego

Kościan. (Tel. wł.). O godz. 9.15 rozpoczął sąd przesłuchiwanie następujących świadków: Jaškowiakówny, Fellmannówny, Wyrwy i Józefowicza, którzy byli zatrudnieni jako pracownicy w kancelarii notarialnej Rozwadowskiego.

Jako pierwsza zeznaje św. Jaškowiakówna (żona Serdecka), lat 37. Pracowała u not. Rozwadowskiego od 15 czerwca 1925 r. jako maszynistka i sekretarka. Stwierdza, że książkę depozytową prowadziła Fellmannówna jako kasjerka. Na zapytanie sądu mówi, że książka depozytów nieregularnych KKO powiatu znajdowała się stale w biurku not. Rozwadowskiego. Z przedłożonych dowodów sądowych rozpoznaje książki depozytowe.

Sędzia Simiński: — Czy pieniądze były uwidaczniane w książeczce depozytowej?

Śwd.: — Tak, deserwity notarialne. Świadek stwierdza, że do odbioru pieniędzy sporządzono asygnaty, podpisywane przez notariusza. Po pieniądzu chodził biurowy Józefowicz. Odbierali pieniądze kasjerka Fellmannówna lub notariusz.

Sędzia Simiński: — Czy Józefowicz mógł brać pieniądze z tej książeczki?

Śwd.: — Wykluczone, mecenas badał pozycje i asygnował wszelkie wpływy.

Sędzia Simiński: — Czy Józefowicz był sumienny?

Śwd.: — Uczciwy, można było na nim polegać.

Sędzia: — Jak było z pracą w kancelarii i jaki był jej rozkład?

Śwd.: — Pierwszy pokój zajmował notariusz, drugi pokój 4-osobowy personel.

Sędzia: — Depozyty zatwalał notariusz sam? Czy wypłaty nie były dokonywane przez zastępców w czasie wakacyj?

Świadek stwierdza, że notariusz dawał polecenie do wypłat, a w czasie wakacyj żadnych wypłat nie uskuteczniało.

Z DNIA

* **Spółdzielczy Bank Wzajemnej Pomocy w nowej siedzibie.** W wyniku stałego rozwoju i dla udogodnienia licznej swej klienteli, przeniosła z dniem dzisiejszym, najstarsza na terenie miasta Poznania, Spółdzielnia Kredytowa, Spółdzielczy Bank Wzajemnej Pomocy swoje lokale z Starego Rynku 79 na pl. Wolności 18, tuż obok Biblioteki Raczyńskich. Zaznaczyć wypada, że w dniu 18 bm. (sobota) odbędzie się o godz. 19-tej w sali koncertowej św. Marcina uroczystość z okazji 50-letniego jubileuszu owocnej działalności tej instytucji. (o)

KRONIKA WYPADKÓW

* **Dzień bez wypadków.** W dniu wczorajszym kroniki policyjne, straży pożarnej, jak i na pogotowiach nie zanotowały poważniejszego wypadku. (jr)

KRONIKA SĄDOWA

* **Skradli sieci.** Przed Sądem Grodzkim w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko Władysławowi Dudziakowi i Stefanowi Popychale z Antonina, oskarżonym o kradzież kilku sieci rybackich, popełnioną w maju rb. na szkódę majątności Swarzędz. Wartość skradzionych sieci wynosi 200 zł. Sąd skazał sprawców kradzieży na kary po 3 miesiące aresztu. Za nieostrożne nabycie zaś skradzionych rzeczy sąd skazał Władysława Błaskiewicza i Augustynę Mosbauera na kary po 1 miesiącu aresztu z zawieszeniem wykonania kary na przeciąg lat 3. (k)

STAN POGODY W POZNANIU

14 września 1937

Temperatura 7 godz. + 8,7, 13 godz. + 15,8
Ciśnienie
7 godz. 746,9 mm. niskie
13 godz. 746,4 mm.
tendencja barom.: ciśnienie spada
Zachmurzenie
7 godz. pochmurno
13 godz. umiarkowane

Wiatr
7 godz. kierunek połud., szybkość 5 m/sek.
13 godz. kierunek południowy, szybkość 7 m/sek.

Opad
w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 5,4 mm., rodzaj opadu: deszcz.

Temperatura w dniu 13 września br. była: najwyższa + 15,9 o godz. 16
najniższa + 10,3 o godz. 21

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Nadal chłodno i pochmurno z deszczem.

Sędzia Długolecki: — Czy było możliwe, że klienci wchodzili bezpośrednio do gabinetu?

Śwd.: — Klienci wchodzili przez korytarz do gabinetu, bo taki był układ mieszkania.

Sędzia Długolecki: — Z jakiego powodu sporządzono spis i kto był inicjatorem tego? (Na podstawie tego

Oskarżony notariusz Tadeusz Rozwadowski z Kościana.

spisu zostało przeprowadzone śledztwo i aresztowanie Rozwadowskiego — przyp. red.)

Świadek dokładnie sobie nie przypomina, kto był inicjatorem, mówi, że wszyscy pracownicy do tego się przyczynili.

Sędzia Simiński: — W zeznaniu stwierdza świadek, iż sporządzono spis na wypadek nieszczęśliwego wypadku notariusza?

Świadek odpowiada, że w tym czasie notariusz często wyjeżdżał i pracownicy mieli oświadczenie przekonanie, że suma depozytów się nie zgadza.

Obrona: — Świadek twierdzi, że notariusz nie mógł być okradany?

Śwd.: — Ta sprawa jest niemożliwa, ponieważ każda pozycja była sygnowana przez notariusza.

Sędzia Kołodziejczak: — Czy notariusz badał książeczkę depozytową?

Świadek potwierdza to pytanie.

Osk. Rozwadowski zapytuje świadka, czy widział książeczkę depozytową w biurku p. Fellmannówny?

Świadek stwierdza, że jedynie w tym wypadku, gdy wydawała zlecenia na wypłaty.

Rozwadowski zapytuje, czy było zarządzenie, aby wypłaty miały być asygnowane. Świadek potwierdza to. Na dalsze zapytanie Rozwadowskiego, czy były wypłaty depozytów bezpośrednio z kasy gotówką, świadek odpowiada, że jeśli były pilne sprawy i były pieniądze, wypłaty te uskuteczniało się w kasie. W dalszym ciągu świadek stwierdza, że nie było skarg cywilnych o zaległości w wypłatach pieniędzy.

Następnie zaczyna zeznawać świadek Maria Fellmann, zatrudniona od czerwca 1924 r. jako kasjerka.

Rozprawa trwa.

Żydowskie dywany i firany na prowincji

Z początkiem września do Śremu przybyli Huculi, którzy uzyskali zezwolenie na sprzedaż w mieście kilimów i dywanów wynajęli wolny sklep w Rynku, urządzili w nim wystawę i rozpoczęli sprzedaż.

Na sklepie widniał napis: „Wystawa i sprzedaż dywanów i firan, wyrób huculski, firma chrześcijańska”. Niejeden w przekonaniu, że ma do czynienia z wyrobami firmy chrześcijańskiej, nabywał tam towar. Tymczasem zostało stwierdzone, że sprzedaż odbywała się na raty, przy czym nabywający firany, kilimy czy dywany na spłaty otrzymywali przekazy na P. K. O. z żydowską firmą „Hersch Zeiger, wytwórnia kilimów, Kutry”.

Wobec tego, iż możliwym jest urządzenie podobnej wystawy i sprzedaży ratalnej towarów tej żydowskiej wytwórni gdzie indziej na prowincji, a także i w Poznaniu, uważamy za wskazane przestrzec tych wszystkich, którzy by chcieli nabyć „huculskie” wyroby. (zd)

Z WIELKOPOLSKI

* **GНИЕЗНО.** W kościele Wniebowzięcia N. M. Panny w Sosnowcu pobłogosławiony został związek małżeński pomiędzy p. Zofią Niewiarowską z Sosnowca a kupcem p. Tadeuszem Łaszczyńskim z Gniezna. Uroczystość uświetlił śpiewem znany kupiec p. Paweł Kucharski z Sosnowca.

* **GНИЕЗНО.** W piątek 17 bm. odbędzie się posiedzenie Rady Miejskiej. Porządek obrad obejmuje 14 punktów.

* **KLECKO.** Ostatnio obchodziła pobliska wioska Sławno podwójną uroczystość: odpust ku czci Patronki kościoła św. Rozalii oraz poświęcenie pomnika ku czci poległych bohaterów w powstaniu wielkopolskim. Już od rana zaczęły się gromadzić rzesze patników, aby ucić Patronkę wioski św. Rozalii. Uroczystości odpustowe rozpoczęły się procesją z kościoła parafialnego do kościółka św. Rozalii, gdzie mszę św. odprawił miejscowy prob. ks. Potocki. Sumę celebrował ks. kan. Konciewicz z Klecka, a podniosłe kazanie wygłosił ks. Szyller z Pobiedzisk. Po południu rozpoczęły się uroczystości poświęcenia pomnika zbiorczą towarzystw przed kościołem, skąd w pochodzie przy dźwiękach orkiestry ruszono na cmentarz. Poświęcenia okazałego pomnika dokonał ks. prob. Potocki, a patriotyczne przemówienie wygłosił znany kaznodzieja i działacz społeczny ks. Pyszkowski, proboszcz z Dąbrówki. Pomnik stanął kosztem parafian, a inicjatorem budowy był b. kierownik szkoły p. Gawrych, organizatorem zaś całej uroczystości miejscowe Kółko Rolnicze. Po poświęceniu ubrano pomnik wieńcami, z pośród których wyróżnił się okazałością wieńiec, złożony przez miejscową placówkę Stronnictwa Narodowego. Uroczystościowa akademія z referatami, śpiewem i deklamacjami oraz zabawa ludowa — zakończyły uroczystości w Sławnie.

* **LESZNO.** Teatr Wielki z Poznania wystawia w Lesznie w środę, dnia 15 bm. operetkę „Rose Marie” na scenie Hotelu Polskiego.

* **Katolickie Stow. Młodzieży** m. obchodzi w dniu 19 bm. piękną uroczystość 25-lecia swego istnienia. Z okazji tej zwolano do Leszna zlot okregowy. — Program przewiduje: przemarsz przez miasto na nabożeństwo, uroczyste posiedzenie w Sokolni, popisy i zawody na boisku Sokola.

W niedziele rano udała się wycieczka składająca się z 33 osób na powiatowy zjazd Stronnictwa Narodowego do Gostynia. W lesie, między Leszmem a Kąkolewem, spadła z przedniego kola opona wraz z obrotką. Zbacający z drogi wóz zdołał zsofer w ostatniej chwili wyprowadzić na środek szosy i zahamować. O grożącym im niebezpieczeństwie przekonali się pasażerowie dopiero po wyjściu z samochodu i stwierdzeniu przyczyny postoj. Przytomność sofera uchroniła jadących od nie-hybnej katastrofy.

* **NAKŁO.** W katolickim kościele parafialnym przeprowadza się remont.

W ub. niedziele odbyło się zebranie Chrz. Rzemieślników, na którym rzdano 17 mistrzom dyplomy. Referat wygłosił kierownik szkoły dokształcającej.

W przyszłą niedzielę 19 bm. komitet parafialny Debowa urządza zabawę w ogrodzie majątności Broniewa. Czysty zysk przeznacza się na wykończenie budowy kościoła parafialnego.

Koło LOPP z Wyrzysku zorganizowało akademię poświęconą rocznicy śmierci śp. Żwirki i Wigury. (nc)

W ostatniej chwili przyznał się do przestępczego czynu

Gniezno. (Tel. wł.) W procesie o zabójstwo we Wierzycach przeciw Walentemu i Juliannie Budzyńskim po przesłuchaniu świadków zamknięto przewód sądowy.

Prokurator Zajęczkowski na początku swego przemówienia zwraca się do osk. Budzyńskiego, ażeby teraz wyjął, kto zabił Hoffmannową, lecz Budzyński twierdzi nadal, że jest niewinny. Wobec tego prokurator podtrzymuje tezy aktu oskarżenia i kwalifikuje czyn osk. Budzyńskiego z art. 225, zaś jego żonę z art. 27/225 k. k., wymiar kary zaś pozostawia ocenie sądu. Obrona dr Pietrowicz wnosi o uwolnienie obu oskarżonych ewtl. o ukaranie Walentego Budzyńskiego za zwykły uraz cielesny.

Kiedy sąd udał się na naradę i po pewnym czasie wezwano protokółanta do spisania wyroku, na sali powstała konsternacja, gdyż osk. Budzyński za pośrednictwem swego obrońcy chce przed ogłoszeniem wyroku złożyć jeszcze wyjaśnienia.

Wśród wielkiego napięcia sąd wraca na salę rozpraw i udziela głosu oskarżonemu. Ten silnie wzruszony mówi, że ostatejnie niedzieli był u spowiedzi i przyznał się swemu spowiednikowi, w jakich

okolicznościach zabił 85-letnią Hoffmannową. Spowiednik radził mu przyznać się przed sądem, wobec czego obecnie to czyni. Budzyński zeznał, że w trakcie kłótni kopnął dwukrotnie Hoffmannową powyżej brzucha, która następnie padła na niski kolek od płotu. Żony przy tym nie było i w pobiciu nie brała żadnego udziału.

Pelagia Lasecka, córka z pierwszego małżeństwa, początkowo odmówiła zeznań, obecnie sąd przywołał ją ponownie, aby złożyła zeznania, gdyż mogą one potwierdzić prawdę słów oskarżonego. Po dłuższych wahaniach Lasecka złożyła zeznania, które potwierdziły to, co mówił Budzyński.

Prok. Zajęczkowski wobec takiego obrót sprawy zmienił kwalifikację czynu osk. Budzyńskiego z art. 225 na 230 k. k. wnosząc o łagodny wymiar kary, natomiast zrzekł się oskarżenia w stosunku do Julianny Budzyńskiej.

Po krótkiej naradzie sąd ogłosił wyrok, skazujący Walentego Budzyńskiego na 2 lata więzienia, zaliczając mu areszt śledczy od 20 maja rb., zaś Juliannę Budzyńską uwolnił od winy i kary.

Zwiedzajcie wszyscy OGRÓD ZOOLOGICZNY w niedzielę wstępne do połowy zniżone.

1000 zwierząt

zg 12 400/7

Jutrzejsze wyścigi konne

W środę, 15 września rozegranych zostanie na torze w Ławicy siedm gonitw.

1. Plaska. — Dystans około 1.600 m. Nagroda 600 zł. Arkadia, Donetta, Merci, Ever More, Mitsouce, Bira.

2. Przeszkody. — Dystans około 4.000 m. Nagroda 600 zł. Hakata, Lorenzo, Huragan IV, Hajdamak IV, Sektor, Torino, Helios.

3. Plaska. — Dystans około 1.800 m. Nagroda 400 zł. Jog, Farys II, Lakme, Esdras, Palier, Nerida, Sekret, Verbum Nobille, Donetta, Bonne Aventure, Hossa.

4. Płoty. — Dystans około 2.400 m. Nagroda 500 zł. Hossa, Hakata, Dzwonnik, Bibus, Chojrak, Cross Country, Dumka, Rywał, Kram, Foryś, Hajdamak IV, Ottawa, Lorenzo.

5. Plaska sprzedażna. — Dystans około 2.200 m. Nagroda 600 zł. Farys II, Jog, Nygus II, Knight, Jurand III, Arkadia, Voleur, Foryś, Judica.

6. Plaska dodatkowa. — Dystans około 2.200 m. Nagroda 400 zł. Kiwi, Gladiator, Lakme, Loda, Debello, Fru Fru, Nygus II, Lorenzo, Dumka.

7. Plaska. — Dystans około 2.200 m. Nagroda 600 zł. Rywał, Łaps, Judica, Arkadia, Mitsouco, Sarmata, Knight, Merci.

Nasze typy

Bieg I: Bira, Arkadia, Ever More; bieg II: Torino, Huragan IV; bieg III: Esdras, Donetta, Jog; bieg IV: Bibus, Dzwonnik, Hajdamak IV; bieg V: Voleur, Knight, Judica; bieg VI: Loda, Lorenzo, Gladiator; bieg VII: Łaps, Mitsouco Merc.

Wykopalka prehistoryczna na Pomorzu

Toruń. (z). W Książkach, w pow. wąbrzeskim, odkryto cmentarzysko kultury grobów skrzynkowych z wczesnej epoki żelaznej (800—500 przed Chrystusem). Do Książek wyruszy niebawem ekspedycja naukowa Muzeum Miejskiego w Toruniu.

Donosiliśmy ostatnio o odkryciu grodziska kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaznej w Kamieńcu w pow. toruńskim. Podczas prac wykopaliskowych, kierowanych przez mgr. Jacka Delektę, natrafiono w pobliżu grodziska na ślady cmentarzyska, na którym mieszkańcy grzebali popioły zmarłych. Podczas prac rolnych wykryto bowiem popielnicę, na piaszczystym wzgórzu.

Plon wykopalisk jest bardzo bogaty: wykopano bardzo wiele przedmiotów brązowych, naczyń glinianych, zawierających zwęgloną żywność oraz ślady wielu ognisk. Na terenie grodziska urządzono prowizoryczną wystawę wykopalisk.

KSIĘGI STANU OBYWATELSKIEGO

Zapowiedzi

Dnia 13 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Aplikant adwokacki dr praw Leon Taylor i Zofia Rubachówna w Acharkach, pow. kaliski; starszy referent Ubezpieczalni Społecznej mgr Kazimierz Gelnier i Bożena Relewiczówna w Gostyniu; agronom Stanisław Nowaczyk i Władysława Sibilla; pracownik Monopolu Tytoniowego Hans Olech i Pelagia Baranowska; instalator Wacław Przybylski i szwaczka kolder Marianna Sobalikówna; sofer Wojciech Szymczak i krawcowa Stanisława Krzyżaniska; kanonier Kazimierz Andziński w Toruniu i stenotypistka Janina Flisiakówna; plutonowy zawodowy Jan Górecki i Klara Mielewska w Lesnej Jani, pow. starogardzki; owdow. elektrotechnik Marian Sobkowiak i Marianna Nowicka w Kobylepolu, pow. poz.; owdow. robotnik Stanisław Kurek i służąca Zofia Śmigiel, oboje w Czarnkowie; pomocnik siodlarski Józef Jajor w Błaszach, powiat kaliski, i Maria Dąbrowska w Koźminie; robotnik Stanisław Drajerzak i robotnica Marianna Wachowiakówna w Zegrzu, pow. poz.

Zgony

Dnia 14 bm. zapisano następujące zgony:

Adam Grzechowiak, rencista kolejowy, 80 lat; Czesław Wrzesiński, 6 lat; Andrzej Smiałkowski, 11 mies., 15 dni, zam. w Iwnie, pow. śremski; Helena Dłuska, biurowa, 62 lata; Apolonia Stachowiakówna, służąca, 46 lat; Janina Gawrysiowa z domu Walezykowska, 35 lat, zam. w Ostrowie; Józef Adamski, krawiec, 76 lat; Szymon Maćkowiak, blacharz, 34 lata; Michał Binek, robotnik, 68 lat; Maria Klapecka, uczennica krawiecka, 18 lat.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

LITERATURA

Odczyt Adolfa Nowaczyńskiego odbędzie się w Poznaniu 23 września. Jest on organizowany przez sekcję literacką Tow. Współpracy Kulturalnej. Nowaczyński bada od dłuższego czasu materiały związane z pobytami Mickiewicza w Wielkopolsce. Pobyt ten będzie właśnie przedmiotem odczytu świętego pisarza.

SZKOLNICTWO

Młodzież a ruch regionalny. Piszą nam z Katowic (ad): Śląskiemu regionalizmowi duże usługi oddaje młodzież szkół średnich w Katowicach, w Pszczynie, a także w Chorzowie, gdzie wychodzi „Młódź Krajoznawcza Śląska” — organ krajoznawczy młodzieży szkół średnich na Śląsku oraz w Siemianowicach. Młodzież gimnazjum siemianowickiego wydała ostatnio propagandową broszurę pt. „Pamiętaj, że Śląsk był, jest i zawsze będzie Polskim”, a obecnie poszła pod prasę drukarską monografia Siemianowic, opracowana pod kierunkiem b. prof. siemianowickiego gimnazjum dr. E. Passendorfera, obecnego profesora Uniw. Stefana Batorego w Wilnie.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa prac prof. Wronieckiego inauguruje nowy sezon w „Salonie 35” (Plac Wolności 4). Obejmuje rysunki i akwarele, przywiezione z ostatniej podróży do Włoch.

Sztuki plastyczne w Inowrocławiu. Pisze nam inowrocławski korespondent: Inowrocław ze swym regionem okazuje coraz żywsze zainteresowanie sztuką, czego dowodem liczne ostatnio ekspozycje artystów malarzy i grafików na terenie kujawskim. Gościliśmy tu przez czas dłuższy lub krótszy artystów: Lewańskiego, Hannytkiewicza, Serbeńskiego, Lewandowskiego, wystawiali tu Laszenko, Lewandowski, Siwierski i inni, lecz bez większego powodzenia przy nikłym zainteresowaniu społeczeństwa. Ruszyło się dopiero w dziedzinie sztuk pięknych z chwilą, gdy na terenie kujawskim pojawił się młodzi, pełni zapału artyści, absolwenci poznańskiej Szkoły Zdobniczej: St. B. Wojewódzki, H. Czaman, Z. Jańczak, J. Stanisławski, Szarzyńska i inni. Mieliśmy już trzy wystawy Wojewódzkiego (jedną wspólnie z Czamanem), wystawę niezrzeszonych malarzy: St. Łuczaka, W. Koczorowskiego, Fr. Pasińskiego i T. Czapli; obecnie przygotowuje wystawę J. Stanisławski, z działy tekstylnej i malarstwa oraz M. Kujawa, A. Kowalski i Jańczak. Trzeba też wspomnieć o dokonanych przez młodych artystów polichromiach artystycznych kościołów, konserwacji płócien dawnych mistrzów w świątyniach kujawskich i na Kalwarii Pakoskiej, artystycznych pomnikach (Haupt, Triebler), a także i o tym, że obrazy młodego malarza i bardzo pokupne prace graficzne wypierają z wolna fabryczną tandetę z domów kujawskich. Artysty przystępują obecnie do zorganizowania Zrzeszenia Plastyków Kujawskich. (Im)

TEATR

Teatr Kaliski walczy o frekwencję. Piszą nam z Kalisza (ks): Iwo Gall i Marian Lenk, jako dyrektorzy teatru kaliskiego podjęli energiczną kampanię, aby publiczność przyciągnąć do teatru. Dla wszelkich zrzeszeń i związków wprowadzono bilety zniżkowe (30 procent) oraz tzw. bilety kredytowane, które będą potrącane przy wypłacie poborów. Dla młodzieży będą tania miejsca po 25 groszy. Oby w ten sposób udało się przyciągnąć do teatru te sfery, które dotychczas zeń nie korzystają. Jest to jedyny na razie lekarstwo na uzdrowienie stanu gospodarczego scen polskich, gdy subwencje maleją, a dotychczasowa publiczność nie może pokryć kosztów utrzymania scen.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Sentencje altarysty krobkiego. Było to zwyczajem XVII i XVIII wieku, że prowadzący księgi wpisywali różne sentencje do akt. Otóż wśród rachunków kościelnych w Krobci, odnoszących się do ołtarza Niepokalanego Poczęcia N. P. Marii znajduje się szereg takich sentencji, zanotowanych około 1762 roku przez ks. Żychlewskiego. Świadczą one o duchu czasu i dla historii kultury mogą mieć pewne znaczenie. Niektóre odnoszą się do życia i obyczajów np. „Ptaszkiem słówko wyleci, choć sto cugów koni założy, nie cofnie, ani go dogoni”, są i takie, w których niespokojne czasy wojen i swawoli znajdują swe odbicie np. „kiedy grzech bez karnania, bez nagrody enota — tam do wszelkiej swawoli otworzone wrota”. Wybór z tych sentencji został ogłoszony w najnowszym (9 za 1937 r.) zeszycie „Kroniki Gostynińskiej”. Poza tym znajdujemy ciąg dalszy rozpraw prof. Kołomyckiego o pożarze Gostynia w 1811 r., wiadomość o dokumencie lokacyjnym wsi Brzezia, o udziale wsi Ziemiń w powstaniu wielkopolskim, a wreszcie wspomnienie poświęcone o prof. K. Krotowskim. (J. St.)

NAUKA

Uczni w podróżach. Siedmiastu profesorów i trzech docentów Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyło w ubiegłym roku akademickim podróże naukowe. Celem ich były badania, albo też reprezentacja wiedzy polskiej na wielkich kongresach międzynarodowych. Najdalszą drogę odbyła prof. dr. Willman-Grabowska, która zwiedziła Indie, zaczynając od Kalkuty.

60-lecie Pol. Tow. Politechnicznego we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa (In): Uroczystości jubileuszowe z okazji 60 rocznicy założenia Polskiego Towarzystwa Politechnicznego zbiegły się z Pierwszym Polskim Kongresem Inżynierów, który odbywa się we Lwowie. To też szczególnie okazałe wypadła akademii jubileuszowa, urządzona w ubiegłą niedzielę w Teatrze Wielkim. Na jej program złożony się liczne przemówienia powitalne, odczytanie licznych listów i depeš z życzeniami i okazji jubileuszu oraz referat prof. inż. Z. Sochackiego o działalności Towarzystwa w czasie 60-letniego istnienia.

W NAUKOWYM POZNANIU

Komisja Historyczna Tow. Przyjaciół Nauk odbędzie posiedzenie jutro, w środę, dnia 15 września, o godz. 18 w Archiwum Państwowym. Na porządku obrad: odczyt prof. dr. A. Skalkowskiego pt. „Tragedia Babińskiego” i „Kościusko w Szwajcarii” oraz sprawy administracyjne. Goście mile widziani.

OCHRONA PRZYRODY

Ołbrzymie cisy rosną pod Wieluniem w Dzięrzgkowiec; jeden z nich przewyższa nawet grubością pnia znanego cisa „im. Raciborskiego” w Harbutowicach, który liczy 2.80 m w obwodzie. Jeden z tych cisów ma aż 12 metrów wysokości, drugi — 9; oba są zabezpieczone przed zniszczeniem, gdyż znajdują się na gruntach kościelnych. Cieszyć się wypada, że tak rzadkie drzewo jeszcze się tu i owdzie w Polsce znajduje poza rezerwatami przyrodniczymi, gdzie cisa ma zupełną ochronę. (jm)

ECHA PARYSKIE

„RÓŻYCZKA” O POLSCE

Paryż, 10 września.

Pani Rose Bailly, nasz stały ambasador a zarazem minister propagandy na całą Francję, oczekiwała chwilę przed zabranieniem głosu o udziale Polski na wystawie paryskiej. Pozwoliła przebrzmieć głosom prasy codziennej i fachowej — tj. architektonicznej — które, ile pamiętam, są czytelnikom „Kuriera” znane a mocno podkreślają odrębność tego, co przedstawia w Paryżu Polska oraz uwidocznoną dosadnie niechęć do banału, zwłaszcza do taniego przepychu, do imponowania ilością. Artykuł pani Róży Bailly — może raczej nazwać by go należało essajem, a nawet studium — różni się zasadniczo od cenzurek, jakie wydają po dziennikach niefrasobliwi reporterzy. Jest to próba charakterystyki, podjęta z pysznym talentem literackim, który od razu na wstępie przykuwa czytelnika, chociaż uwaga, o którą idzie, jest bardzo prosta i leży blisko.

Bailly stwierdza, że Polska leży na Wystawie między Rosją a Niemcami, tak samo jak na mapie Europy — i tak jak tam 70 milionom ludności niemieckiej oraz bezkresnym przestrzeniom Rosji przeciwstawia swoje niewielkie stosunkowo do sąsiadów wymiary, tak tutaj posiada budynek skromny w stosunku do kolosalnego pawilonu Niemiec oraz do ołbrzymiego pawilonu rosyjskiego. Jednakowoż wrażenie z tych ogromów jest dla p. Bailly nieprzyjemne. Wewnątrz pawilonu niemieckiego sztywność, brak wdzięku, chłód. Wewnątrz sowieckiego ołbrzymia — ubóstwo ducha, naiwność propagandy, która popisuje się takimi „szczytowymi osiągnięciami”, jakie w krajach cywilizowanych są chlebem powszednim. Gdyby z pawilonu niemieckiego usunąć wszystko to, co można widzieć gdziekolwiek indziej: we Francji, czy w Ameryce, pozostałoby... kilka zabawek drewnianych, które są w istocie oryginalne; gdyby z sowieckiego podobnie wyrzucić międzynarodowy banal, zostałyby... marionetki, w których, jak z czasów carskich, przejawia się „geniusz duszy rosyjskiej, geniusz malowniczy, pełen odwagi i mieniący się różnymi barwami”.

Z tego punktu widzenia pawilon polski przedstawia się pani Bailly jako „oaza”, położona między Niemcami a Sowietami. Opisuje go bardzo szczegółowo i z mnóstwem bystrzych uwag. „Oaza duszy, oaza człowieczeństwa —

ARTYZM, WÓDKA I MYŚL SPOŁECZNA

Nieznany wielki pisarz. — Co się działo w karczmie? — Dialog o wódce w warszawskiej knajpce. — Na frasunek... — Od szampana do gorzałki. — Czemu książd Brzost nie wygrał swej kampanii. — „Swojca” ją wygrała. — Jesteśmy o niego ubożsi. — Renesans musi przyjść. — I trzeba, aby przyszedł.

Z powodu odbywającego się w Warszawie międzynarodowego kongresu przeciwalkoholowego będzie akurat na czasie przypomnieć zapomnianą i dzisiejszym czytelnikom zgola nieznaną działalność pisarską Adolfa Dygasińskiego, zwalczającego w swych utworach szkodliwe skutki alkoholizmu.

Dygasiński w wielu swoich utworach, zarówno w nowelkach jak i powieściach, kreślił z wielką maestrią psychologiczną i dużym realizmem typy najprzeróżniejszych pijaków wiejskich i miejskich. Ale co więcej, nie poprzestając na tem, wskazywał na zło indywidualne i społeczne, wynikające z nadużycia trunków alkoholowych.

*

W „Dramatach Lubądzkich” o karczmę zahaczają się niemal wszystkie sprawy obchodzące ludzi na wsi, albowiem jak píše Dygasiński: „Chłop, który posłyszał wrzenie w karczmie, uczuwał jednocześnie potrzebę zlania się z gromadą i spieszył do Chaimka, jak pszczoła do roju”. U Chaimka społeczność wiejska załatwiała wszystkie swoje sprawy, złe i dobre. A „Żyd się codziennie przekonywał, że na sporze chłopów z dzieżdkiem lepiej wychodzi, niż na chrzcinach, weselach, pogrzebach i pilnie nadstawiał ucha, podłuchiwał swych gości, aby w danym razie dolać oliwy do ognia”. Co za bystre spojrzenie! Wyszło z pod pióra nie tylko beletrysty, ale i socjologa, co w jednym zdaniu niezwykle trafnie scharakteryzował proces ekonomiczno-społeczny w Polsce i dziś jeszcze przechodzący okres „rozgrywki” przy pomocy Chaimków, którzy dobrze na tym wychodzą.

*

W karczmie Szmula i przy jego reżyserii z oparów wódki wylęga się zbrodnia, co jest opowiedziane w noweli „Kuba Gąsior”, przerobionej także na scenę i granej w Warszawie i na prowincji z powodzeniem, jako dramat „Szwagrowie”.

W „Nowych Tajemnicach Warszawy”, gdzie są opisani: zdeklasowana inteligencja, hochstaplerzy, proletariot i lumpenproletariat, a między innymi i redakcje, kierowane przez Żydów, robiących interesy na sprzedawaniu idei, znajdujemy taki, między innymi dialog prowadzony w knajpie:

— Napijże się wódki, a zaraz ci będzie lepiej.

— Boli głowa, pij wódkę! — into-

Jutro: W ROCZNICĘ ZGONU „LIRNIKA WIOSKOWEGO”

prof. S. A. Schmidta

tak można by zreasumować jej wrażenie. Znamienita pisarka podkreśla otoczenie pawilonu umieszczonego w drzewach i krzewach, jako bardzo charakterystyczne dla metody, jaką przyświeca pokazowi polskiemu, a charakteryzuje się wyrafinowanym dobrym smakiem.

Nie wierzę — oświadcza na końcu nasza przyjaciółka, przeprowadziwszy opis i charakterystykę szczegółową polskiego pokazu w obszernym szkicu — nie wierzę, aby na całej wystawie można dostać lekcję bardziej wyrazistą i bardziej potrzebną naszej epoce, niż ta, którą daje nam Polska, mieszcząc się między pawilonem niemieckim i sowieckim: przywraca ona człowiekowi jego godność, godność duszy. „W obliczu megalomanii i maszynizmu, Polska jest schronem dla cywilizacji”.

Trudno nie być wdzięcznym naszej wypróbowanej przyjaciółce za to, co píše z całą właściwą sobie gorąco do Polski sympatią, równie gorącym zapałem, szczerością i prostotą. Jeżeli czytelnicy francuscy, którzy obejrzą pokaz polski po przeczytaniu jej wywodów, poczuwają się do solidarności z ulubioną swoją pisarką, to opinia o charakterze udziału Polski w wystawie rozędzie się szeroko po Francji. Szkic pani Bailly został bowiem powtórzony przez długi szereg pism regionalnych, które mają duży zasięg i głęboki nieraz wpływ.

nował Nikodem. — Boli wewnątrz, pij wódkę! Jak się smucisz, pij wódkę! Wesole ci, pij wódkę!

— Dajcie mi pokój, pić nie mogę! Jestem głodny, bo przez dwa dni przeszło nic nie jadłem.

— Czemuż od razu tak nie mówisz... Głodny, głodny, wielkie rzeczy... Możesz brać wszystko na krede... Ale smusz się przedtem napić wódki.

— Tak jest, wódkę! Musi się napić wódki; potem przeje, przekąsi i niech go tam... kupię mu piwa! — mówił Pawlak.

— No, widzicie wy, nie jest to źle na świecie, kiedy nasi o mało co z głodu nie umierają?

— A czym ja powiedziałem, że jest dobrze?... Ale jak źle, to właśnie trzeba pić wódkę, bo pijanemu się zdaje, że cały świat do niego należy. Wódką i głód i frasunek się zapije.

To jest właśnie psychologia knajpy doskonale uchwycona przez Dygasińskiego.

W powieści „Na Warszawskim bruku”, gdzie akcja rozgrywa się w drogich restauracjach przy szampanie i w najpodlejszych szynkach przy kieliszku gorzałki, mamy opisane życie alkoholika, który odziedziczył chorobę po ojcu i mimo wysiłków prowadzenia uczciwego życia ginie marnie z powodu nieodpowiednich warunków społecznych. Umiera w szpitalu na białą gorączkę.

*

Najobszerniej sprawę alkoholizmu przedstawił Dygasiński w czterotomowej powieści „Gorzałka”, napisanej przed laty 47-miu.

Mamy tu opisane nie tylko społeczno-ekonomiczne skutki fabrykacji gorzałki, ale też i jaskrawo wykazany proces alkoholizacji rodziny i narodu.

Typy pijaków-kapitałne. Są to, studia z natury bo Dygasiński prowadził przez lat kilka badania po gorzelniach, dystylarniach restauracjach i szynkach, zbierając materiały do tej par excellence społecznej powieści. A ile zagadnień poruszonych w związku ze sprawą alkoholizmu. Brak pracy, nędza mieszkaniowa, filozofia proletariusza, psychologia pijaka nałogowca, jego stosunek do społeczeństwa, psychologia kapitalisty spekulanta, judaizacja społeczeństwa polskiego, walka z alkoholizmem...

Bezwzględna walkę pijaństwu wypowiedział ks. Brzost, (z „Gorzałki”) w którego parafii gorzelnia sieje demoralizację naokoło. Książd Brzost założył towarzystwo wstrzemięźliwości, do którego wciągnął nawet szynkarza. Przegrał jednak, bo nie uwzględnił czynnika pracy świeckiej społeczno-kulturalnej i potrzeby podnoszenia dobrobytu wsi.

W następnej powieści „W Swojczy”, w której to wsi lud niedoładnie w nędzy i opilstwie, praca społeczno-gospodarcza na zasadach samopomocy reorganizuje wiesz: „brudną starą karczmę zastąpiła czysta oberża, przy której jest sklep tak zaopatrzony w towar, że można tu nabyć nawet elementarz, książkę do nabożeństwa, kalendarz”.

Teraz możemy widzieć, jak marzenie Dygasińskiego przyoblekły się nieraz w ciał: Lisków ks. Bliźnińskiego jest jakby wcielona w życie „Swojca”. A takich wsi jest przecież więcej i będzie ich przybywało.

*

Ten zmysł społeczny którym Dygasiński łączy się z Prusiem niemniej silnie, jak miłością dla człowieka, jest niestety, prawie nieznanym dzisiejszemu pokoleniu. Jest ono uboższe o wielkiego pisarza, którego renesans powinien rychło nadejść, tak jak nadszedł renesans Prusa. Zastąpił na to Dygasiński równie silnie artystem swoich dzieł. Ich zdrowy realizm i ich poetyckość która w „Mysikróliku” dorównała szczytowi imionom literatury światowej, powinna jak najrychlej objawić się nam na nowo w wydaniu zbiorowym.

Warszawa

W. T.

Książki nadesłane

Radio w szkole. Audycja szkolna wrzesień 1937 — czerwiec 1938. Warszawa 1937. Nakł. Polskiego Radia.

S. P.

Piękna Angielka uciekła z murzynem

na dwa dni przed ślubem z bogatym przemysłowcem londyńskim

Niezwykły dramat rozegrał się na linii Londyn — Paryż — Kraków — Gdynia. Dwudziestoletnia Angielka panna Bea Setham, naręczona bardzo bogatemu przemysłowca londyńskiego, poznała w jednym z nocnych lokali Londynu Murzyna z Ameryki, który występował w duecie tancez-nym.

Piękna panna Bea zakochała się z miejsca w Murzynie.

Gdy skończył mu się kontrakt, postanowiła towarzyszyć Murzynowi w podróży do Krakowa, gdzie zaangażowano go wraz z partnerem na występ w jednym z nocnych lokali.

Wyjazd jej odbył się w tajemnicy na dwa dni przed ślubem z przemysłowcem.

Przemysłowiec, dowiedziawszy się o wyjeździe narzeczonej, natychmiast zawiadomił paryskiego przedstawiciela swej firmy, aby spotkał niezwykłą parę na lotnisku i podarł pannie Bea paszport, by w ten sposób uniemożliwić jej dalszą podróż. Zasadzka jednak nie udała się. Panna Bea wraz z Murzynem wyjechała dalej do Krakowa.

Teraz z kolei został zaalarmowany warszawski przedstawiciel firmy. Oczekiwał on parę na granicy.

Wszelkie próby perswazji spełzły na niczym.

Angielka w żaden sposób nie chciała się

rozstać z Murzynem. Nie pomógł nawet blagalny telegram rodziców. Biało - czarna para zamieszkała razem w jednym z małych hoteli w centrum Krakowa.

Przedstawiciel firmy co wieczór bywał na dancingu, wszedł w porozumienie z portierem hotelu i szczegółowo informował codziennie telefonicznie przemysłowca o różnych szczegółach, dotyczących zakochanej pary. Telegramów i listów od rodziców i narzeczonego p. Setham nie przyjmowała, wracały one nieotwarte do Londynu.

Po pewnym czasie duet Murzynów wyjechał do Gdyni na występy. Towarzyszyła tam również swemu ukochanemu romantyczna Angielka. W ślad za parą podążał warszawski przedstawiciel firmy.

Widząc bezowocność swych wysiłków przemysłowiec dał za wygraną.

Przed kilkoma dniami nie niepokoiona przez nikogo panna Bea wraz z Murzynem opuściła Gdynię na dalsze tournée po miastach europejskich.

Srebrna ulica i klub Japoniek

Nowoczesne życie córek Nipponu

Ulica Srebrna w Tokio jest położona w zacisznym odludziu dzielnicy parkowej. Przed narożnym domem stoi rząd limuzyn. Widocznie w domu tym odbywa się konferencja polityczna lub narady finansjery japońskiej. Mylisz się przypadkowy przechodniu... Budynek narożny jest siedzibą klubu nowoczesnych kobiet japońskich.

W opinii ludzi przybyłych z Europy Japonka posiada zawsze tajemnicze oblicze opromienione romantyzmem „mładzie Butterfly”. Nie wolno nam zapomnieć, że Japonka jest przede wszystkim kobietą wschodu. Na tej płaszczyźnie układa się jej całkowity stosunek do mężczyzny. Współżycie to nie zastępujemy prostymi formułkami w rodzaju „podaństwo” lub „niewolniczość”. Współżycie od męża nacechowane były zawsze momentami samodzielności, indywidualizmu i odwagi.

Dziś, kiedy wszystkie zakątki Japonii oddychają postępem i pełną piersią czerpią z dorobku cywilizacyjnego zachodu, akcenty uniezależnienia się są coraz głośniejsze. Wyrazem tych dążeń wiernych małżonek i córek Nipponu jest nowoczesny klub, mieszczący się przy ulicy Srebrnej.

Na czele klubu od niedawna stoi pani Hirota, żona ministra spraw zagranicz-

nych cesarstwa. Do dawnego przybytku mody i spokojnej zabawy pani Hirota wniosła nerw aktualności i temperamentu. Najważniejszym zadaniem klubu jest samokształcenie. Japonki doszły do przekonania, że pragnąc stanąć na wyżynach i sprostać poziomowi swych białych siostrzy z U. S. A. lub Albionu muszą rozszerzyć widnokrąg wiedzy. W tym też celu przez cały dzień w salkach klubu przy ulicy Srebrnej gromadzą się wytworne panie i młode córki — nierozpieszczone arystokratki, ucząc się i dyskutując na temat nowych prądów politycznych i społecznych, pogłębiając swą wiedzę historyczną i filozoficzną, oswajając się z dziwnymi dźwiękami mowy europejskiej. Tematy do pogadanek pani Hirota i szałb profesorek czerpią z Wszelkniczy tokijskiej i prasy codziennej. Klub jako miejsce spotkań towarzyskich ułatwia członkiniom wiele spraw dotyczących gospodarstwa, mody kobiecej i sposobów urpawiania sportu.

W sercach Japoniek jest ukryta silna ambicja. Ona stanowi najtrwalszą sprężynę wszelkiej działalności prywatnej lub społecznej pań z krainy lotosu. Wkraczają one na drogę, po której już od dawna idą Europejki i Amerykanki, zajmując w ogólnym pochodzie kobiety współczesnej należyte i poważne miejsce.

Oaza prymitywu i dzikości

W Stanie Texas w Ameryce Północnej wśród olbrzymich kanionów znajduje się interesujący szmat ziemi. Od wielu pokoleń jest on tematem rozmów i przedmiotem wysiłków czynionych nadaremnie. Między kolosalnymi kanionami wznosząca się płaszczyna była dotąd niedostępną dla stopy ludzkiej. Zbocza tej płaszczyny są tak ostre i spadziste, że żaden śmiałek nie odważył się wdrzeć na ich szczyt. Jak stół równy taras wierzchołku zarośnięty jest dziką roślinnością i gigantycznym lasem, w którego cieniu żyją tysiączne odmiany zwierząt i ptactwa.

Wielokrotnie nad tym tajemniczym, niezbadanym rejonem ziemi krążyły samoloty, które z braku miejsca lądowania musiały poprzestać na sfotografowaniu tego oryginalnego obiektu. Dopiero ostatnio filadelfijski uniwersytet powziął myśl organizowania wyprawy naukowej, któraby przeprowadziła dokładne badania w głębi puszczy dziewiczej. Specjalnie wyposażona ekspedycja uniwersytecka uda się na miejsce w balonach, z których opuści się na ziemię za pomocą spadochronów. Grupa spadochroniarzy przeprowadzi przez pewien okres poszukiwania za miejscem lądowania, które stanie się przystanią i

ośrodkiem przyszłych prac naukowych.

Opinia amerykańska z wielkim zainteresowaniem śledzi przebieg prac przygotowawczych, jakie podjął uniwersytet filadelfijski.

„Ciężki” nitrogen odkryty w U. S. A.

Profesor Harold Ured, który otrzymał już nagrodę Nobla za odkrycie „ciężkiej” wody i „ciężkiego” wodoru, wslawił się teraz wynalazkiem „ciężkiego” nitrogenu.

Odkrycie prof. Ureda wywołało w kołach uczonych i fachowców w Angli i w Stanach Zjednoczonych olbrzymie wrażenie; przeważa tam zdanie, iż ostatnie odkrycie uczonemu otworzy przed chemią nowe zupełnie perspektywy i będzie miało przełomowe znaczenie dla przemysłu przetwórczo-spożywczego.

„Ciężki” nitrogen różni się od zwykłego tym, że posiada o jeden atom więcej w jednostkowym składzie chemicznym. Wyprodukowanie pół kilograma „ciężkiego” nitrogenu kosztuje około 120.000 funtów (około 3 miliony złotych).

SZIRLEJKA W HONOLULU

Popularna gwiazdeczka filmowa Shirley Temple bawi obecnie na wyspach Hawajskich, gdzie z zapalem dokonuje licznych zdjęć fotograficznych.

Tajemnicze samobójstwo ślusarza

Miasteczko jugosłowiańskie Peterwardein przeżyło w tych dniach wstrząsającą tragedię 30-letniego ślusarza Meisnera. Meisner od wielu lat pracował nad konstruowaniem perpetuum mobile — wiecznej maszyny, którą nazwisko jego utrwaliła w historii techniki współczesnej.

Mimo szeregu eksperymentów i wielu bezsennych nocy, jakie spędził ślusarz nad swoimi wynalazkami, maszyna nie została skonstruowana. Wzory, jakie opracował konstruktor z osobliwego wynalazku Leonarda de Vinci, również nie wiele pomogły mu w przyśpieszeniu jego zamierzeń. Czując się rozgoryczony i pogrążony w najczarniejszej rozpacz, zamknął się w swym warsztacie ślusarskim, uruchomił posiadane wynalazki, które połączył przewodami elektrycznymi ze swoim ciałem. Po kilku dniach, kiedy włamano się do warsztatu ślusarza, znaleziono martwe zwłoki, porażone prądem elektrycznym.

Gierutto, zwycięzca w dziesięcioboju o mistrzostwo Polski przygotowuje się do rzutu oszczepem.

Maharadża incognito

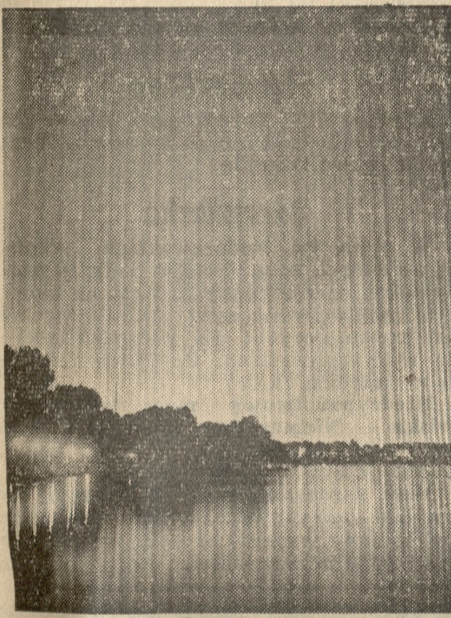
Maharadża Gwalioru, jeden z najbogatszych książąt hinduskich, wybrał się w podróż do Londynu. Wyraził jednak przy tym życzenie odbycia tej podróży i pobytu w Anglii incognito. W Londynie wsiadł maharadża jak zwykły śmiertelnik do autobusu. Okazało się jednak, gdy zjawił się konduktor, że maharadża nie ma przy sobie złamanego grosza. Wobec tego konduktor poprosił maharadżę, aby wysiadł na co ten odpowiedział odmownie, gdyż nowy ten rodzaj komunikacji bardzo mu się spodobał.

Konduktor wezwał policjanta i wywiązała się długa dyskusja. Wreszcie jeden z jadących w autobusie zaofiarował się, że zapłaci za maharadżę. Zdziwiony mile uprzejmością nieznanego, maharadża poprosił go o adres, gdyż chce, jak zaznaczył, odwdziżyć mu się i zwrócić wyliczoną sumę. Oświadczył przy tym:

„Jestem maharadżą Gwalioru”.

„O, to nic nie szkodzi” — odparł ubawiony tą prezentacją Anglik — „a ja jestem królem Belgów”.

Na drugi jednak dzień otrzymał ów Anglik list od maharadży, a w liście załączony czek na 500 funtów.

KULISY ŚWIATEŁ

Wspaniały efekt osiągnięto podczas kongresu partii hitlerowskiej w Norymberdze za pomocą reflektorów, wycelowanych pionowo ku niebu.

Rewelacyjny temat — atrakcyjna obsada — najnowszego i najweselszego filmu

„JEGO ŻŁOTA RYBKKA”

Bohaterami tego niezwykłego filmu są cztery popularne gwiazdy: JEAN HARLOW, MYRNA LOY, WILLIAM POWELL i SPENCER TRACY. Nic dziwnego więc, że film „JEGO ŻŁOTA RYBKKA” zyskał rozgłos światowy i wzbudza wszędzie, gdziekolwiek ukaże się na ekranie, zrozumiałe wielkie zaciekawienie. Fenomenalna czwórka tych słynnych gwiazd jest już sama w sobie niebywałą atrakcją, temat filmu zaś jest nawskroś oryginalny, współczesny i niesłychanie wesoły. „JEGO ŻŁOTA RYBKKA” zapowiada nam jako następną wielką sensację filmową w kinie METROPOLIS.

ng 48 915

Nowe futra

Jesienny sezon wyścigów konnych jest równocześnie przeglądem mody. Na zdjęciach najnowsze modele letnich futer i narzutek.

SPORT

Oświadczenie zarządu „Warty“

W związku z komunikatem L. K. S. Pogoń w sprawie meczu „Warta — Pogoń“ oświadczamy, że ze względu na insynuację i obraźliwą treść nie zamierzamy z enuncjacja tą polemizować. Już w roku ubiegłym w miesięcznym biuletynie sportowym Pogoni pojawiła się niesłychana napisać na nasz klub i społeczeństwo sportowe Poznania, któremu zarzucano, że śpiewało „Die Wacht am Rhein“, kiedy dzieci lwowskie krew przelewały. Artykuł ten został przez zarząd Ligi P. Z. P. N. ostro napiętnowany. Już wówczas zwróciliśmy uwagę, że w atmosferze zatrutej podobnymi enuncjami może dojść na terenie lwowskim do wybrzków. Obecnie oczekujemy ze spokojem zarządzeń naszych władz sportowych.

Zarząd K. S. „Warta“ st. zar.

Przybyłek, zwycięzca maratonu o mistrzostwo Polski, wpada na boisko w Łodzi kończąc bieg.

Raid Kujawski A. W.

Poznań. — W sobotę rozpoczął się po południu „Raid Kujawski“ Automobilklubu Wielkopolski. Na starcie, który odbył się między godz. 15 i 17 równocześnie w Poznaniu sprzed lokalu A. W. i w Bydgoszczy sprzed lokalu Pomorskiego Automobilklubu, stanęło 17 maszyn a więc o 10 więcej niż w ub. roku.

Raid był podzielony na trzy etapy. Pierwszy prowadził do Biskupina, drugi do Inowrocławia a trzeci z Inowrocławia do Ciechocinka.

Na pierwszym etapie decydującą była szybkość a więc przebiecie w najkrótszym czasie drogi do Biskupina. Bezwzględny rekord ustalił p. Jabłoniowski z Pom. Automobilklubu, który jadąc na Fordzie uży-

skal średnią szybkość ok. 95 km. na godz. na 56 km. długiej trasie. Po przybyciu zawodnicy wycupali.

Z Biskupina zawodnicy wyruszyli znowu w odstępach kilkuminutowych, ale już po zmierzchu, do nocnej jazdy orientacyjnej. Trasa była łatwa. Prowadziła przez Znin — Barcin i Pakość do Inowrocławia, 51 km. Naogół wszyscy uczestnicy przybyli na czas na miejsce. Uczestników obowiązywało przebiecie trasy ze średnią szybkością wybraną przed startem.

Po dłuższej przerwie, przeznaczony na spożycie kolacji, nastąpił dalszy start już do ostatniego odcinka raidu prowadzącego do Ciechocinka. Zbliżała się północ, kiedy wyruszył ostatni. Etap ten był bezwzględnie najtrudniejszy i zarazem najważniejszy. Droga do Ciechocinka wybrana była niezwykle skomplikowana i zamiast na wschód prowadziła początkowo na zachód, następnie na południe i dopiero okoymi drogami kierowała się na północ. Znajdowało się na niej wiele miejsc, gdzie rozstajne drogi myliły zawodników, szczególnie w wioskach. W dodatku zawodników obowiązywała punktualność, a więc przybywanie na punkty kontrolne, których było ogółem sześć, jako też na metę do Ciechocinka. Jazdę utrudniał jeszcze deszcz, który miejscami przemieniał się w ulewę, przez co widoczność zmniejszała się prawie do zera. Były więc chwile, kiedy samochody zjeżdżały się do jednego punktu z czterech różnych stron i dopiero po wspólnej naradzie wybierano właściwą drogę. Stratę trzeba było nadrobić zwiększoną szybkością. Błoto i wielkie kałuże wody niezmiernie komplikowały „kawalerską“ jazdę. W rezultacie do Ciechocinka tylko jeden zawodnik przybył bez omińnięcia wszystkich punktów kontrolnych, a wszyscy z mniejszym czy większym opóźnieniem. Byli tacy, którzy przybyli kilka godzin później, jeden zawodnik w ogóle nie przyjechał rezygnując na trasie.

Podobnie, jak sama jazda, bardzo skomplikowane są obliczenia wyników, które też znane będą dopiero za kilka dni. Wydaje się jednak, że pierwszą nagrodę zdobędzie Jabłoniowski z Bydgoszczy, a na dalszych miejscach ulokują się Szypuła, Szymczak, Kwiatkowski (wszyscy z Poznania) oraz Wołotkiewicz z Bydgoszczy.

Ciężka atletyka

Mistrzostwa świata w podnoszeniu ciężarów. W międzynarodowym turnieju podnoszenia ciężarów o mistrzostwo świata zwyciężył w wadze półciężkiej Hala (Austria) wynikiem 375 kg., 2. Hostin (Francja) 325 kg., 3. Gietl (Niemcy) 365 kg.

W wadze ciężkiej zwyciężył Manger (Niemcy) 420 kg., 2. Psenicka (Czechosl.) 405 kg., 3. Schattner (Niemcy) 395 kg.

Punktacja drużynowa zapewniła pierwsze miejsce Niemcom 12 pkt przed Austrią 8 pkt., 3. Stany Zjednoczone 6 pkt., 4. Francja i Czechosłowacja po 2 pkt.

Lekka atletyka

Nieudany atak na rekord. Znany lekkoatleta fiński Matti Järvinen zaatakował w niedzielę swój własny rekord świata w oszczepie. Nieprzychylny warunki atmosferyczne przyczyniły się do niepowodzenia próby ataku. Järvinen uzyskał „tylko“ 74,58 m przed Nikkanenem — 72,78 m i Vainio 66,83 m.

Na tych samych zawodach Kotkas uzyskał w dysku 49,98 m.

Warta jnn. — Sokół (Zabikowo) jnn. 48:42. 60 m: 1) Zbyszewski (W) 7,9, 2) Misiaczyński (Sok.) 200 m: 1) Dużyński (Sok) 28,8, 2) Trawiński (W) 1,500 m: 1) Wasielewski (Sok) 4:42,5, 2) Aleksandrecki (W). Kula: 1) Cudera (Sok) 11,78, 2) Leński (W) 11,70. Dysk: 1) Leński (W) 46,95, 2) Cudera (Sok) 39,05. Oszczep: 1) Szymkowiak (Sok) 38,41, 2) Cudera (Sok) 37,71. W dal: 1) Zbyszewski (W) 5,55, 2) Lettink (W) 5,42. Wzwyż: 1) Wasielewski (W) 1,45, 2) Zbyszewski 1,40. 4x100: 1) Warta 52,3, 2) Sokół. (H)

Motocyklizm

Ostateczne wyniki dwudniowego raidu tatrzańskiego, organizowanego przez Polski Klub Motocyklowy w Warszawie, przedstawiają się następująco:

W kategorii 600 cm sześć: 1. Docha 50 pkt. dodatk. 2. Jakubowski 18 pkt dodatk. 3. kpt. Różycki 60 pkt ujemnych, 4. Kubiak 110 pkt. ujemnych.

W kategorii 500 cm sz.: 1. Lemański — 22 pkt. ujemne, 2. Mazurkiewicz — 26 pkt. ujemnych, 3. Jabłoński, 4. Morawiec.

W kategorii 350 cm sz.: 1. Jurkowski 12 pkt. dodatk.

W kategorii maszyn z przyczepkami zwyciężył Michałkiewicz 50 pkt. ujemnych.

Poza kategoriami specjalne wyróżnienia i nagrody uzyskali za ukończenie raidu, aczkolwiek z punktami karnymi i po przekroczeniu czasu w II etapie: Barcik i Karol (KM Zakopane), por. Mróz (WKS Wawel), Knarr (KMZS Lwów), Kostrzewski i Szwedoruk (PKM Warszawa), Bohaczek (KM Zakopane) i por. Petzen (WKS Modlin).

Strzelanie

Strzelanie o mistrz. sekcji strzelectwa sportowego okręgu poznańskiego „Sokoła“ odbyło się na strzelnicy na boisku „Sokoła“ w dniu 12 bieżącego miesiąca w konkurencji kbks 4a. W konkurencji indywidualnej zwyciężył: Zaran Franciszek (Jeżyce) — 63/100 p., 2) Wyremblewski Franciszek (Jeżyce) — 59 p., 3) Radojewski Bernard (Śródmiście) — 58 p., 4) Mager Edmund (Śródmiście) — 56 p., 5) Trojakowski Stefan (Śródmiście) — 54 p., 6) Wawrzyńczak Ignacy (Lazarz) — 49 p., 7) Olejniczak Stefan (Jeżyce) — 49 p., 8) Potawski Mieczysław (Lazarz) — 48 p., ogółem zdobyło O. S. kl. III 8 zawodników.

W konkurencji zespołowej: 1) Jeżyce — 248/500 p., 2) Śródmiście 195 p., 3) Lazarz 192 p.

Piłka nożna

Warta i Garbarnia, spotkanie o mistrzostwo ligi odbędzie się w niedzielę, ponieważ zarząd ligi nie zgodził się na przełożenie meczu na termin późniejszy. Drużyna Warta wystąpi w komplecie, jedynie bez Scherfkego.

80 spotkań międzypaństwowych rozegrała nasza reprezentacja piłkarska. Z tych 80 spotkań wygraliśmy 30 (16 w kraju), przegrali 37 (13 w kraju) i zremisowali 13 (7 w kraju). Stosunek bramek wynosi 174:175.

Graliśmy z 17 przeciwnikami i to:

	spot.	wygr.	przegr.	zrem.	br.
Ze Szwecją	10	5	4	1	20:23
z Węgrami	9	2	7	—	10:23
z Jugosławią	8	4	4	—	23:25
z Czechosłowacją	8	—	7	1	8:18
z Rumunią	8	1	3	4	18:19
z Łotwą	6	4	—	2	25:9
z Austrią	5	3	2	—	10:10
z Niemcami	4	—	3	1	3:8
z Finlandią	4	2	1	1	13:8
z Belgią	3	1	2	—	3:3
z Estonią	3	—	1	1	6:1
z Turcją	3	3	—	—	10:2
z Danią	3	1	2	—	6:7
z Norwegią	2	1	1	—	6:6
z U. S. A.	2	—	1	1	5:6
z Wielką Bryt.	1	1	—	—	5:4
z Bułgarią	1	—	1	—	3:3

W barwach Polski grało 176 graczy, z których rekord dzierży Kotlarczyk II grający 34 spotkania. Martyna 32, Bułanow 27, Kuchar 26, Kotlarczyk I 25, Sperling, Albański i Pazurek po 21, Kałuża, Wodarz i Nawrot po 20, Szczepaniak 18, Matias i Mysiak po 17, Staliński 15, Piec I i Społda po 14, Fontowicz, Galecki Dytko, Ciszewski, Reyman i Karasiak po 13, Wasiewicz, Bac, Ginter i Balcer po 12, Scherfke i Hanke po 11, Adamek i Chruściński po 10.

Najwięcej bramek strzelił Nawrot 17, Wodarz 11, Staliński 10.

Pięściarstwo

Sokół — Gryf Toruń, spotkanie międzyklubowe odbędzie się w niedzielę wieczorem w cyrku Olimpia.

Szermierzka

W gimn. im. Paderewskiego odbędzie się we wtorek dnia 14 bm. o godz. 18 zebranie sekcji szermierczej M. K. S. na którym będą przyjmowani nowi członkowie kursów szermierzkich; dla początkujących i dla zaawansowanych. Dokładne informacje na miejscu. (kom)

Miedzypaństwowy mecz szermierczy Polska — Niemcy wyznaczony został definitywnie na dzień 11 grudnia bm. we Frankfurcie n/Menem.

Mecz rozegrany zostanie w szabli i w szpadzie drużynowej. W r. ub. w Warszawie Niemcy wygrali szpadę, zostali natomiast pokonani w szabli.

Dnia 12 września 1937 r., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany dziadek i teść, ś. p.

Teodor Omiecznyński

emeryt. nauczyciel

przeżywszy lat 87. Ekspozycja zwłok z domu żałoby w Śmiglu odbędzie się w czwartek, dnia 16 września o godz. 9 rano do kościoła parafialnego, po czym nastąpi nabożeństwo żałobne i odprowadzenie zwłok na miejsce wiecznego spoczynku.

sg 49798

Śmigiel, w wrześniu 1937.

W ciężkim smutku pograżeni synowa i wnuki.

W nocy z dnia 12 na 13 września 1937 r., zasnął na wieki cicho i bez cierpień, mój drogi mąż, nasz najlepszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Bronisław Tillgner

przeżywszy 71 lat. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 15 bm. o godzinie 10 rano z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamia Krewnych i Znajomych

w głębokim smutku pograżona żona i rodzina.

Msza św. odprawi się w kościele farnym w dniu pogrzebu o godzinie 8,30.

Poznań, Gąsawa.

zg 27 805

Dnia 12 września 1937 r., o godzinie 24 zasnął w Bogu, po długich i ciężkich z anielską cierpliwością znośnych cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz najdroższy, najukochańszy, nigdy niezapomniany i jedyny syn, brat, szwagier, wuj i siostrzeniec, ś. p.

Michał Szymański

przeżywszy lat 28. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 16. bm. o godzinie 17 z kostnicy przedpogrzebowej Wały Jana III na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna odprawi się w piątek, 17. bm. o godz. 8 w kościele farnym.

zg 27 804

W ciężkim smutku pograżeni rodzice, siostry, szwagrowie, siostrzenice i siostrzeńcy.

Poznań, Lechlin, p. Skoki, Krobía, Rawicz, Żabikowo, Berlin.

W dniu 13 września 1937 r., zasnęła snem wiecznym, pokrzepiona Sakramentami św., po długich cierpieniach, znośnych z anielską cierpliwością, nasza ukochana i niezapomniana żona, matka, teściowa, babunia i siostra, ś. p.

z Jenków

Waleria Chojecka

w 76 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w Sierakowie n/Wartą w dniu 16 września o godz. 15 z domu żałoby przy ulicy Chrobrego 6.

zg 27 806/7

Rodzina.

Sieraków n/Wartą, Poznań, Pionki.

JURKOWSKIEGO

KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH

POZNAŃ DABROWSKIEGO NR 79

TEL. 79-80

dg 24 339

Lampy Elektryczne

w wielkim wyborze wprost z wytwórni dg 21273

Skrzypczak - Poznań św. Marcin 27 podwórze II p.

Młyn Parowy

w Gniewkowie, pow. Inowrocław, o przemiele do 25 ton na dobę, pierwszorzędnie urządzone, nowe maszyny, najlepsza okolica na zbyt maki na miejscu zaraz do wydzierżawienia lub sprzedania. Zgłoszenia prosimy task, kierować do Kuriera Poznańskiego pod zg 27 801.

Lokale w Toruniu

3-piętrowe, nadające się do każdego celu do wynajęcia. Zapewniona pomoc finansowa i wszelkie ułatwienia. Zgłoszenia pod nr. „677“ do Biura Ogłoszeń „PAR“ Toruń, ul. Szeroka 46. Pg 30 061-64, 107

Niniejszym uprzejmie donosimy, iż w **środę, dnia 15 bm.** nastąpi przez zwolenników wykwintnej kuchni dawno oczekiwane

OTWARCIE

nowocześnie urządzonej restauracji

„HUNGARIA”

przy Pl. Wolności 14 a

Oryginalne odleżale wina francuskie, węgierskie, niemieckie, prawdziwe żytnie wódki i likiery Zdzisława hr. Tarnowskiego oraz Książęce Tyskie piwa.

Z poważaniem

Chmielnik i Dzieciolak

Pg 30 063-37.34

Wyprobowany przez fachowców i uznany za najlepszy

środek „HERMES”

przeciw ogryzaniu pędów leśnych przez zwierzę i drzewek owocowych przez króliki

poleca

CHEMICZNA FABRYKA „HERMES”, ST. FILIPOWSKI — POZNAŃ
UL. STAROLECKA 40 Pg 30055-3715 TELEFON 35-50

DOM z ładnym ogrodem

w Srodzie przy ul. Gen. Hallera nr. 2 sprzedamy na korzystnych warunkach

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Srody — w Srodzie dg 24366

TAPETY - CERATY - LINOLEUM

Koczorowska i Borowicz

tylko Poznań, Al. Marcinkowskiego 24 naprzeciw Banku Gospodarstwa Krajowego.

Z dniem dzisiejszym przenosimy lokale nasze na

pl. Wolności 18

obok Biblioteki Raczyńskich

nd 27803 **SPÓŁDZIELCZY**
BANK WZAJEMNEJ POMOCY

Ostrzeżenie!

Oświadczam niniejszym, że przedsiębiorstwa mego NIE likwiduję i osoby, rozgłaszające te wersje, pociągnę do odpowiedzialności.

Pg 30052-37,10

Chemiczna Fabryka „Hermes” St. Filipowski
Poznań, ul. Starolecka 40. Tel. 35 50

Lazienki rzeczne zamyka się dla publiczności w **środę, dnia 15 września 1937 r.** ng 49 799/800
Zarząd Miejski w Poznaniu — Budownictwo Podziemne.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. DOMY - PARCELE

Gdynia

Do sprzedania dom czteropiętrowy w śródmieściu Gdyni wprost od właściciela, cena zł 240.000.— gotówka zł 125.000, reszta pożyczka B. G. K., dochód roczny brutto 26.000.— Oferty Gdynia skrz. pocztowa 9. ng 49 037

Sprzedam

parcele jedna i pół morgi. Informacje Cieszkowskiego 8, m. 16, zdg 20 204

Kamienica

dochód 11 500.— wpłaty 40 000.— amortyzacja. Łakowa 20 — 8, 3—5. zdg 20 206

Willa

nowa, cena 27 000.— komplet gotowa wpłaty 18 000.— tramwaj, Zielke, Górna Wilda 54, telefon 70-11. zdg 18 819

Dom

ogrodem sprzedam. Polniński, Kościelna, Rogozno. zdg 20 235

Kilka

korzystnych kamienic, will, poleca Gruszczyński, Aleje Marcinkowskiego 11 a. zdg 20 345

Parcela Sołacz

Aleja Malopolska narożnik Nad Wierzbakim, piękna okolica — korzystnie sprzedam. Grządzielski Wroniecka 16, telefon 36-73. zdg 19 163-4

Parcelę

z projektem zatwierdzonym sprzedam. Adres wskazuje Kurier Poznański zdg 20 573

Administrację

domów przyjmie ewentl. złożę zabezpieczenie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 20 544

Willkę

nową piętrową Winlary sprzedam 12 000. Właściciel, Wodna 6, mieszkanie 15. zdg 20 561

Kamienicę

pełnokomfortową nową 128 000.— sprzedam, Oferty Kurier Pozn. zdg 20 521

Kamienicę

nowoczesną ulica Półwiejska sprzedam, Oferty „Par” 37,875. Pg 30 060-57,875

Kamienicę

centralnej ulicy Poznania, dochód 7 200.— za siedmiokrotny czynsz roczny sprzedam. Oferty kupujących Kurier Poznański zdg 20 678

2. PIENIĄDZ

250.—

pożyczki krótki czas, wysoki procent poszukuje młodszy urzędnik Oferty Kurier Poznański zdg 20 393

I hipoteka

kto ułokuje pieniądze, Oferty Kurier Poznański zdg 20 351

40—50 000 zł

poszukuje się na I hipotekę na nieruchomości przemysłową z dobrze prosperującym przedsiębiorstwem. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 20 635

6—10 000.—

pożyczki lub współnika poszukuje rolnik celem kupna 680 morgowego majątku w Kresach. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 20 463

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Uroczą „Rusalka” **Boszkowo** stacja miejsc. Poczta Błotnica. Pokoje utrzymaniem, posiłki od 3.— dziennie. ng 47 177

4. OSOBISTE

Dentysty

uprawnionego (dekarza) poszukuje technik dentystyczny. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg. 19 080

Wezwanie

ponieważ nie znam adresu, wzięta drogą wyzywam p. Stefana Lewandowskiego komornika do wykupienia zaprotestowanego weksła wystawionego na zł 400.— żyrowanego przez mnie we Włocławku. Marian Matejski. ng 49 705

Śniadania

obiady, kolacje, napoje tanie, pożywne. Śniadalnica, Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. zdg 29 281 2

6. OŻENKI

Poznanianka

właścicielka nieruchomości i dobrze umebelowanego mieszkania pod Katowicami poszukuje w braku znajomości inteligentnego pana w wieku 40—55 o ile możliwe z prawem do emerytury. Cel mał. trymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 20 305

Doktor

medyczny zamożny posłubi stowornia. Posrednictwo krewnych miłe widziane. Rzecz traktuje się poważnie i dyskretnie. Oferty Kurier Poznański zdg 20 272

Wspólniczki

3—5 tys. gotówka poszukuje do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa w Poznaniu, małżeństwo nie wykluczone. Oferty Kurier Poznański zdg 19 961

Inteligentna

bogata pozna urzędniczka, piekarka od lat 38. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 20 718

7. SPRZEDAŻE

Pianina

fortepiany, fisharmonie używane niskie ceny na spłaty poleca B. Sommerfeld, 27 Grudnia 15. Ng 48 802

„Meble W. Paetz”

Najnowocześniejsze wzory niskie ceny Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 48 796

Motocykl

„Phänomen” motorem Sachs 2,75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena 695.—

Wul. Gum,

Poznań, Wielkie Garbary 8. Pg 29 113-19,79

Pianino

używane, dobrze utrzymane sprzedam korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Ng 48 750

Biżuteria Paryska

pończochy najtaniej „Nowości” Plac Światokrzyski 4. zdg 10 111

Motocykle

N. S. U. 3 KM 2 i 3 biegowe pedałami starterem rejestracja jak rower. najtaniej „Motor”

Elektroluks

froterka elektryczna **Adlera** maszyna pisania. Babińskiego 7. zdg 20 514

Westfalę

piec kaflowy. Waly Leszczyńskiego 11, m. 2. zdg 20 178

Wielki wybór

Kryształowy

różnych innych drobiazgow najniższe ceny tylko Jezuicka 10 (Świętosławska). — Asygntaty „Kredyt”

„Dom Okazyjnego

Kupna” Pg 29 734-3 568

Maszyny

do pisania nowe, używane z gwarancją, wymiana. Dogodne spłaty. Kochanowicz i S-ka, Nowicz 3 Maja. Plac Wolności 13, obok 3 Maja. Pg 29 723-33,79

Wanna

kąpielowa, cynkowa tanio. Fredry 2, portier. zdg 20 384

Kawiarnię

dobrze prosperującą w centrum sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 20 515

Skład

kolonialny sprzętów kuchennych, dobrze prosperujący, miasto powiatowe, szkoły, wojsko sprzedam natychmiast, potrzeba 8 000.— obrót miesięcznie 7 000.— Znaczek na odpowiedź. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 49 793

Maszyny

do pisania nowe i używane z gwarancją. Skóra i S-ka Poznań — Aleje Marcinkowskie- 23. ng 49 446

Winogrona 5,30

pięciokilowa przesyłka. Es-Wu. Zaleszczyki, zdg 18 007

Żyto siewne

„Petkus Lochowa” II oświe rekordowe w ziarnie i plonie w parłach wagonowych i mniejszych ma do oddania majatek Buzek Wielki, powiat Kępno, poczta Rychtal, telef. Rychtal 10. zdg 18 994

Maszyna

do pisania elektryczna 85 cm. Oferty Kurier Poznański zdg 20 332

Świeczniki

stylowe **Kryształy** okazjynie „Lamus”, Strzelecka 1. Pg 29 737-37,33

Rower

nowy. Rybak 16 — 17. zdg 20 424

Harmonium

12 rejestrowe. Piłsudskiego 27, m. 6. zdg 20 364

Fortepian

70.— złotych. Marcina 26 — 10a zdg 20 716

Zakład fryzjerski

dla pań i panów dobrze prosperująca na sprzedaż. Cena 2 000 zł, powiatowym mieście Pomorza, rok 1936, obrót 15 000 zł. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 630

Pianino

Stroma 24, Gerlach. zdg 20 462

Angielkę

westfalską sprzedam. Górczyn, Promienista 122. zdg 20 220

Okazyjnie

obrazy, rągi. Ratajczaka 11 a — 94. zdg 20 367

Piece

kąpielowe sprzeda Przybrski, Półwiejska 30. zdg 20 369

Pianino

okazyjnie sprzedam, Małe Garbary 5, m. 3. zdg 20 482

Westfalę

okazyjnie sprzedam, Małe Garbary 5, m. 3. zdg 20 482

Filatelistyczne

bloki po 10 zł odstąpię. Skarbo-wa 3, Quisiana od 17—21. zdg 20 436

Dryling

kurkowy bardzo dobrym stanie, tanio. Oferty Kurier Poznański zdg 18 360

Foxterierki

6 tyg. sprzedam. Ogrodowa 19, m 3, godz. 3 do 8 popoł. zdg 20 258

Sprzedaje

Jadalnia, garnitur gietych, łożko i inne meble. Krasńskiego 3, m. 3. Oglądać od godziny 14—17. zdg 20 175

Wiktoria

Czysz, Szkolna 11

Śniadanki

Teki szkolne. Pg 29 720-1-32,8

Motocykl

5 HP sportowy sprzedam. Gilewski, Świerciewska 19. zdg 20 190

Antyki

krzesła orzechowe, walizy, materace sprzedam. Staszica 4 — 12, połwiejska. zdg 20 633

Obrazy

tanio, ładnie. Małeckiego 31,32, m. 23. Ng 49 804

Skład

kolonialny gotówkowy, dobrze prosperujący korzystnie sprzedam z powodu wyjazdu. Adres Marsz. Focha 70, Agencura. zdg 20 601

Dom towarów krótkich,

oraz konfekcji

meskiej, damskiej i dziecięcej, w mieście powiatowym, przemysłowym, w rynku, lokal - skład i 3 pokoje, ludność 30 000, 26 gm. wiejskich, przyległe do woj. kieleckiego, dobrze prosperujący do odstąpienia zaraz z powodu przejścia na przemysł. Towarów do 25 000.— zł. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 20 636

Restaurację

zaprowadzoną z powodu nadwątłego zdrowia korzystnie sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 20 618

Sprzedam

urządzenie składu, solidne debowe, oszkłone, nadające się dla różnych branż. A. Miek, 27 Grudnia 14. zdg 20 558

1 200 samochodów

rozbranych używane części podwozia, mleczarskie, opony najtańszej w firmie Autoskład, Poznań Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. d 24 255-6

Półwiejska 3

A. Benenowski obrączki olbrzymi wybór. dg 24 075 6

Jadalnia

pół polerowana, dąb i orzech, stół okrągły 6 krzesel i 2 fotole okazyjnie. Pracownia Mebli, Wielkie Garbary 32. zdg 20 593 4

Kuchnie

w modnych fasonach i kolorach najtaniej Pracownia Mebli, Wielkie Garbary 32. zdg 20 595 6

Sypialnia

cała polerowana orzech kaukaski, solidne wykonanie tanio. Pracownia Mebli, Wielkie Garbary 32. zdg 20 597 8

Meble

kupuje się najtaniej u **Bakosia, Stary Rynek 51** zdg 13 482 3

Reklamówka

Flak 501 tanio. Oferty Kurier Poznański zdg 20 548

Płaszcz

damskie — futra mundurki gimnazjalne produkują elegancją, cenami najniższymi wprost

fabryki

Wildowa - Syn Wodna 1, Specjalny dział miarowy. Asygntaty kre-dytowe. ng 49 846 7

Łóżeczko

dziecięce, dęcinane i wózek sportowy, modny sprzedam. Pocztowa 15, m. 6. zdg 20 257

Meble kuchenne

Matuszewski, Wrocławska 19, jako specjalność poleca Józef dg 24 025

Skład

pieczywa dobrze zaprowadzony zaraz sprzedam. Słowackiego 41. zdg 20 277

Fiat

520 jak nowy otwarty na reklamówkę lub rzeźnika. Poznań, telefon 19-01. zdg 20 388 9

11. KUPNA

Sztychy

obrazy, porcelana, meble, broń, srebro złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus”, Strzelecka 1 Pg 29 726-33,76

Platformę

nośność ica 3 tony kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 20 213

Karakuły

dobrze utrzymane kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 20 274

Kupię

wózek ręczny 2 kołowy. Hurt Polski, Wrocławska 4. zdg 20 527

Kombinezon

lotniczy kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 20 518

Psa

2 pokoje i kuchnia wolne, nowe. Graniczna 7, m. 4. zdg 20 381

Jeden. dwuosobowy, niekrepujący. Półpińskich 12 — 24. zdg 20 241

Niekrepujący frontowy zaraz. Grobla 20 a. — m. 3. zdg 20 583

Niekrepujący dwie osoby, elektryczność. Małe Garbary 11 — 19. zdg 20 520

Frontowy elektryczność. Piekary 22 23. — m. 8. zdg 20 405

Dwuosobowy centralnym, telefonem. Kramarska 19 20 — 10, narożnik Pocztowej. zdg 20 677

13. SZUKA MIESZK.

Urzednik państw. 1 pokój z kuchnią od gospodarza. Oferty Kurier Poznański zdg 20 314

Inżynier poszukuje od zaraz lub 1. 10. mieszkania komfortowego 2-3 pokojowego, średniemiejscu. Debiec, Jeżyce. Oferty Kurier Poznański zdg 20 329

Poszukuje pokoju kuchnią Jeżyce lub Łazarz od gospodarza. dam z góry Oferty Kurier Poznański zdg 20 210

Pokoju kuchnią poszukuje urzędnik państwowy bezdzietni. Oferty Kurier Poznański zdg 20 227

5 — 7 pokoi bezwzględny komfort. Górna Włda Wierzbicice do 11 piętrowy od 1 października, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 20 233

Poszukuje stróżstwa dobre polecenie. Oferty Kurier Poznański zdg 20 557

Emerytka szuka mieszkania pokój, kuchnia (dwa) od gospodarza, rok z góry. Oferty Kurier Poznański zdg 20 556

2 pokoje z kuchnią poszukuje emerytka od gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 20 361

Poszukuje portierstwa młode małżeństwo — rzemieślnik. Oferty Kurier Poznański zdg 20 538

3 pokojowego mieszkania komf. w średniemiejscu, poszukuje urzędnik. Oferty Kurier Poznański zdg 20 681

Pokoju kuchnią kolejarz. Oferty Kurier Poznański zdg 20 457

14. ZAMIANA MIESZK.

Mieszkanie czteropokojowe Wierzbicice zamienić na 2 pokoje nie wyżej 1 ptr. w średniemiejscu. Oferty Kurier Poznański zdg 20 203

Zamienie 3 pokojowe II Wierzbicice — wszelkie wygody na takim samym lub większym parterze lub I. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 20 183

15. POKOJE UMEBL.

Pokój kulturalnemu panu. Składowa 1 m. 17 I piętro. zdg 19 382

Dwuosobowy frontowy wygodami. Słowackiego 35 — 5. zdg 19 901

Dwuosobowy paniom. Poznańska 57 — 8, przy Jasnej. zdg 20 031

Jackowskiego 21, mieszkanie 11, elegancki — (utrzymaniem). zdg 20 129

Dąbrowskiego 41 — 5, ciepły, czysty jasny. zdg 20 055

Panu panom. Jackowskiego 30 — 9. zdg 19 361

Niekrepujący wygodny, utrzymaniem. Różana 23 m. 4. zdg 20 102

Solidnemu Kwiatowa 3 — 3. zdg 19 960

Pokój czysty, jedno lub dwuosobowy 20. — Wawrzyniaka 7 — 13. zdg 20 157

Elegancki elektryczność łazienka. Marszałka Focha 103, m. 2. zdg 20 198

Pokój panom. Dąbrowskiego 36 — 21. zdg 20 306

Dwuosobowy kuchnia. Szyperka 3 — 9. zdg 20 312

Wielkie Garbary 48 — 7, klatka. zdg 20 319

Umeblowany czysty, centralne. Matejki 58 — m. 9. zdg 20 326

Słoneczny św. Wojciech 21 — 5. zdg 20 330

Woźna 14 b — 17. zdg 20 331

Słoneczny Skryta 15 — 6. zdg 20 209

Pokój jednoosobowy ewentl. z utrzymaniem. Śniadeckich 21, m. 7. zdg 20 265

Łakowa 7 a — 18, front, planty. zdg 20 266

Dwuosobowy Piłsudskiego 5, m. 9. zdg 20 268

Niekrepujący Kraszewskiego 11 — 16. zdg 20 161

Panu Piekary 25 — 3. zdg 20 229

Pokój pl. Działowy 10 — 10. zdg 20 230

Słoneczny elektryczność. Kraszewskiego 9 a, mieszkanie 3. zdg 20 649

Śniadeckich 16, m. 9, gabinet i pokój balkonowy, centralnym. zdg 20 600

Niekrepujący Dąbrowskiego 24 — 5. zdg 20 592

Plac Działowy 5, m. 6. zdg 20 591

Tani czysty, frontowy. Mostowa 5 a, m. 9. zdg 20 581

Zielona 5 — 9, pani. zdg 20 587

Pokój Rybaki 26 — 4. zdg 20 511

Chwaliszewo 73, m. 10. zdg 20 509

Niekrepujący ciepły, frontowy, utrzymaniem, kuchnia kresowa. Żupańskiego 12, mieszkanie 18. zdg 20 724

Grudnia 18 — 6, jednoosobowy, dwuosobowy, utrzymaniem, telefon, łazienka. zdg 20 639

Centralnym dobrym utrzymaniem słoneczny. Jedno- dwuosobowy. Zygmunta Starego 9 — 24, Dom Rzemieślniczy. zdg 20 711

2 niekrepujący, frontowe, elektryczność, kuchnia, Bukowska 7 — 9. zdg 20 406

2 łącznie Matejki 51 — 1. zdg 20 402

Dwuosobowy niekrepujący. Marcin 13 — 10. zdg 20 401

Jasny słoneczny, ciepły. Kopernika 9 — m. 21. zdg 20 400

Słoneczny utrzymaniem — bez. Wojciecha 28 — 5. zdg 20 399

Pokój Mostowa 30, m. 7. zdg 19 512

Pokój Matejki 61 — 11. zdg 20 341

Ładny czysty. Skarbowska 7 — 4. zdg 20 477

Panienkam Rybaki 14 — 21. zdg 20 473

Próżny Piekary 8 — 11. zdg 20 714

Rzeczypospolitej 9 — 8. zdg 20 722

Spokojna 25 — 17. zdg 20 464

Marji Magdaleny 1 — 5, jedno dwuosobowy. zdg 20 487

Spokojny 25, m. 6. zdg 20 488

Niekrepujący z pianinem. Zielona 3 — 21. zdg 20 496

Dwuosobowy Śniadeckich 3 — 7. zdg 20 493

Pokój zaraz. Półwiejska 40, m. 5. zdg 20 491

Matejki 39, m. 5, pokój dwuosobowy, umeblowany. zdg 20 694

Pokój tanio. Polna 3, m. 8. zdg 20 676

Słoneczny spokojny. Reya 2, m. 19. zdg 20 493

Półwiejska 33 — 7. zdg 20 680

Odnowiony tanio. Stroma 27 — 9. zdg 20 683

Wielkie Garbary 34 — 12. zdg 20 685

Raczyńskich 11 — 8 jedno — dwuosobowy oraz pokój. zdg 20 709

Tani obiadam. Plac Sapieżyński 2 a, I. zdg 20 455

Używaniem kuchni. Długa 4 — 26. zdg 20 452

Dwuosobowy panom. Garnarska 2 — 8. zdg 20 448

Wielkie Garbary 23 — 9. zdg 20 447

Centrum frontowy jedno - dwuosobowy lepszym. Młyńska 3 — 7. zdg 20 445

Jednosobowy plac Działowy 6 m. 8. zdg 20 443

Frontowy Jackowskiego 17 — 10. zdg 20 440

Pokój utrzymaniem. Waly Jana 12 — 13. zdg 20 392

16. SZUKA POKOJU

Student szuka od 15. czystego, niedrogiego pokoju, blisko średniemiejscu. Oferty Kurier Poznański zdg 20 278

Pani poszukuje pokoju frontowego. — łazienka. Plac Wolności, 27 Grudnia. Parter, pierwsze piętro. — wyżej winda. Oferty Kurier Poznański zdg 20 170

Poszukuje jednoosobowego 25. Oferty Kurier Poznański zdg 20 646

Tylko u kulturalnych, centrum, czysto, ciepłego pokoju szukam. — Oferty Kurier Poznański zdg 20 582

Pokoju umeblowanego dobre utrzymanie front, elektryczność, łazienka, okolicą Wierzbicice. Oferty Kurier Poznański zdg 20 524

Czystego słonecznego okolicy Grunwaldzkiej pani. Podać cenę Kurier Poznański zdg 20 368

Poszukuje pokoju dla pana z posciela, niekrepujący do 20-stu złotych. — Oferty Kurier Poznański zdg 20 380

Próżnego lub częściowo umeblowanego — średniemiejscu na pracownię krawecką. Oferty Kurier Poznański zdg 20 497

Próżnego średniemiejscu, 1 październik, piekarniawy nie wysoko. Oferty Kurier Poznański zdg 20 476

17. LOKALE

Kawiarenkę oddzierżawie na sezon zimowy. Św. Marcin 78 (skład lodów). zdg 20 054

Skład mieszkaniem, nadającym się na różne przedsiębiorstwa, dawniej skład żelaza, do wynajęcia zaraz. Gospodarz St. Kirschke, Poznań, Główna 39. zdg 20 189

Garaże obsługa do wynajęcia. Piłsudskiego 22. zdg 20 654

Jeden na biuro. Ratajczaka 9, m. 7. zdg 20 537

Ubikacje handlowe przy ulicy 27 Grudnia 5, wydzierżawie. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 20 489

Ubikacja nadająca się wybitnie na warsztat lub składnice, elektryczność tanio, wolna. Poznań, Strzałowa 2, m. 2. zdg 17 426

18. DZIERŻAWY

Dzierżawy bez inwentarza 350—600 mórg — ewtl. probostwa poszukuje. Zgl. Kurier Poznański zdg 17 047

Ogród 24 morgi 1 500 drzew owocowych 3 km Poznań do objęcia większa suma konieczna na lat 8 tylko ogrodnik. Oferty Kurier Poznański zdg 20 200

1 100 mórg dzierżawie żytnio - ziemniaczanych, przecięcie 60 000. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 20 221

Piekarnia wraz towarem kolonialnym w wiosce kościelnej bez konkurencji, z powodu choroby do wydzierżawienia. Zgłoszenia Agencja Kuriera Poznańskiego, Kobylin ng 49 781/2

Majątek 1 100 mórg buraczanych wydzierżawie, objęcie 70 000. — Paluch, Poznań, Kantaka 8/9. zdg 20 357/8

20 mórg pod pług przy Cytadeli. Marcin 26 — 10 a. zdg 20 716

22. ZGUBY

Kolczyk perła włoskowa i szafirek biały, zgubiony, uprasza się zwrot w nagrodzeniem 20 zł. Marynarska 5, I piętro. zdg 20 236

23. RÓZMAITE

Koncesję inwalidka z pełnym wyszynkiem poszukuje „Stacja”, pl. Świętokrzyski 3. zdg 18 678

Akuszerka Kowalewska Łakowa 14. średniemiejscu paniom zainteresowanym wszelka pomoc poradą. zdg 18 920

Która z szlachetnych pań ofiaruje płaszcz, biednej panie z inteligencji w rozpaczliwym położeniu. W zamian jakakolwiek prace. Oferty Kurier Poznański zdg 19 782

Filateliscii Ulepszone wydanie, powiększony nakład największego pisma filatelistycznego Polski do nabycia. Abonament roczny 6. — półroczny 3. — zł. wpłacić konto rozrachunkowe 3. Bydgoszcz, „Kurier - Filatel” — Bydgoszcz, Pomorska 36 zdg 20 251

Wydawnictwo Propagandy
Drukarni Polskiej Sp. Akc.
Poznań, św. Marcin 70. I piętro
udziela fachowych porad z dziedziny reklamy gazetowej

Jedno- dwuosobowy dobrym utrzymaniem. Ratajczaka 15 — 3. zdg 20 231

Szkolna 10 — 12. zdg 20 234

Pokój Szamarzewskiego 20 22, — 15. zdg 20 243

Frontowy bez poscieli, tanio. Długa 9 — 9. zdg 20 261

Dwuosobowy słoneczny. Kanatowa 9, m. 8. zdg 20 263

Skarbowska 20, m. 5. zdg 20 279

Bukowska 9 — 4. zdg 20 187

Frontowy Łazarz, Spokojna 27 a — 9. I. zdg 20 185

Konopnickiej 15 — 4. zdg 20 179

Osobne wejście dwuosobowy, także pokojik. Focha 29 — 6. zdg 20 174

Przecznica 6 — 9. zdg 20 163

Niekrepujący panu. Jackowskiego 19 — 11. zdg 20 336

Ciepły utrzymaniem. Kreta 6 — 7. zdg 20 335

Dwuosobowy zaraz. Marcina 5 — 11. zdg 20 343

Umeblowany ciepły. Fredry 4 — II. zdg 20 349

Stałej (emu) Przecznicza 6 — 10. zdg 20 550

Pani Nowa 1 — 12. zdg 20 569

Frontowy Grobla 28 — 9. zdg 20 565

Dwuosobowe Polna 8 — 7. zdg 20 650

Mostowa 5 — 7. zdg 20 614

Pokój dwóch panów. Żydowska 27 — 8 zdg 20 615

Ogrodowa 3 — 4. zdg 20 607

Polna 3 — 7. zdg 20 684

Słowackiego 35 — 12. zdg 20 620

Śniadeckich 6 — 1. zdg 20 603

Śniadeckich 3 — 8. zdg 20 604

Śniadeckich 13 — 5. zdg 20 605

Dwuosobowy Wierzbicice 18 — 10. zdg 20 566

Pokój frontowy, tani zaraz. Kaczmar-kowa, Wielka 17. zdg 20 564

Żupańskiego 21, m. 5. zdg 20 563

Pokój Strzelecka 12 — 10. zdg 20 562

Pokój Wierzbicice 30, m. 28. zdg 20 555

Jedno- dwuosobowy. Wrocławska 4 — 2 zdg 20 351

Umeblowany Łazarz. Kossaka 1, mieszkanie 4, narożnik Wyspiańskiego. zdg 20 354

Frontowy Grobla 28 — 9. zdg 20 565

Dwuosobowe Polna 8 — 7. zdg 20 650

Mostowa 5 — 7. zdg 20 614

Pokój dwóch panów. Żydowska 27 — 8 zdg 20 615

Ogrodowa 3 — 4. zdg 20 607

Polna 3 — 7. zdg 20 684

Słowackiego 35 — 12. zdg 20 620

Śniadeckich 6 — 1. zdg 20 603

Śniadeckich 3 — 8. zdg 20 604

Śniadeckich 13 — 5. zdg 20 605

Dwuosobowy Wierzbicice 18 — 10. zdg 20 566

Pokój frontowy, tani zaraz. Kaczmar-kowa, Wielka 17. zdg 20 564

Żupańskiego 21, m. 5. zdg 20 563

Pokój Strzelecka 12 — 10. zdg 20 562

Pokój Wierzbicice 30, m. 28. zdg 20 555

Jedno- dwuosobowy. Wrocławska 4 — 2 zdg 20 351

Umeblowany Łazarz. Kossaka 1, mieszkanie 4, narożnik Wyspiańskiego. zdg 20 354

Pokój panu. Matejki 65 — 3. zdg 20 725

Półwiejska 22 — 5. zdg 20 545

Matejki 39 — 7. Pg 30 058-57. 373 a

Frontowy Szamarzewskiego 15, m. 3. zdg 20 706

Focha 29 — 22. zdg 20 705

Panom Zielona 1 — 2. zdg 20 704

Ładny pokój panom. Szamarzewskiego 36, m. 9. zdg 20 702

Pokój Szwajcarska 16, m. 19. zdg 20 701

Pokój Wyspiańskiego 11, m. 10. zdg 20 698

Niekrepujący Małe Garbary 5 — 7. zdg 20 697

Pokój 1—2 osobowy. Marcina 14 — 8. zdg 20 431

Spokojnym Maja 5 — 14. zdg 20 429

Marcinkowskiego Aleje 14, m. 8 — dwa jeden. zdg 20 428

Elektryczność frontowy. Kwiatowa 3, m. 5a. zdg 20 423

Pokój Matejki 57, m. I. zdg 20 421

Elegancki klatki słoneczny. Golebia 6 — 3. zdg 20 420

Sieroca 5/6 — 7. zdg 20 373

Pokój panu. Matejki 65 — 3. zdg 20 725

Półwiejska 22 — 5. zdg 20 545

Matejki 39 — 7. Pg 30 058-57. 373 a

Frontowy Szamarzewskiego 15, m. 3. zdg 20 706

Focha 29 — 22. zdg 20 705

Panom Zielona 1 — 2. zdg 20 704

Ładny pokój panom. Szamarzewskiego 36, m. 9. zdg 20 702

Pokój Szwajcarska 16, m. 19. zdg 20 701

Pokój Wyspiańskiego 11, m. 10. zdg 20 698

Niekrepujący Małe Garbary 5 — 7. zdg 20

Zastuzona slawa

TOSCA Eau de Cologne

Upajajaca symfonia zapachow. pelna czarownego, tajemniczego uroku poludnia. Posiada orzezwiajaca moc wody toloskiej.

TROIKA Eau de Cologne

Towarzyszka miloniczek sportu, rasowa, mlodziwieca rzekca i czarujaco nowoczesna o niezastapionej mocy orzezwiajacej

KLASYCZNA Eau de Cologne

Slynnna na calym swiecie, dzieki wspanialej orzezwiajacej mocy. Cudowny aromat. Tradycyjny srodek orzezwiajacy od 1792 roku.

4711 Eau de Cologne

Swiatowej slawy Wytwornia Wod Kolonskich

Tg 21 532

Panienska szuka posady do obslugi gości lub bufetu. Zgloszenia Kurier Poznański zdg 20 088

Dziewczyna z prowincji szuka posady do dzieci lekkich prac domowych z wlasna posciela. Oferty Kurier Poznański zdg 20 057

Panienska szuka zycia jako podreczna. — Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 20 060

programy radiowe

OGOLNOPOLSKIE
 Sroda, 15 września.
 6.15 audycje poranne; 11.15 audycja dla szkół; a) pieciuro w jednym strazku — bajka Andersen; b) Muzyka (plyty); 11.40 Franciszek Liszt (plyty); 11.57 sygnal czasu; 12.03 dziennik poludniowy; 12.15 ostatnie zniwa — pogadanka; 12.25 koncert orkiestry salonowej; 15.45 wiadomosci gospodarcze; 16.00 „Rozne warsztaty pisarskie” — szkic literacki; 16.15 na polska nutę — koncert popularny. Wykonawcy: Lwowski chór solistów pod dyr. Jerzego Kolaczekowskiego, Zofia Charlamowiczówna, — sopran Tadeusz Seredyński — akomp. Transmisja z Pawlonu Radiowego na Targach Wschodnich we Lwowie; — 16.45 oddzialy partyzantkie na Wileńszczyzynie w r. 1919 — odczyt (z Wilna); 17.00 koncert Orkiestry Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Jozefa Ozimiskiego z Ciecuchocinka (przez Torun); 17.50 — sztuczna guma — pogadanka; — 18.00 chwilk Biera Studiow; 18.15 przy akompaniamencie gitary — (plyty); 18.50 sprawozdanie z zakonczenia prac Kongresu Inzynierow we Lwowie; 19.00 „Slynni dyrygenci: — XXII audycja. Leo Blech i orkiestra Opary Państwowej w Berlinie; 19.50 wiadomosci sportowe; 20.00 ludowa muzyka polska w wyk. Malej Orkiestry P. R.; 20.45 dziennik wieczorny; 22.55 pogadanka aktualna; 21.00 koncert chopinowski w wykonaniu Henryka Sztompki; 21.45 „Ogniewa” — opowiadanie Elizy Orzeszkowej; 22.00 koncert Orkiestry Kameralnej Berlińskiej Filharmoników pod dyr. Hansa von Benda (z Poznania); 22.50 ostatnie wiadomosci dziennika wieczornego.

WARSZAWA
 13.00 fragmenty z op. „Faust” Gounoda — plyty; 14.00 pare informacyj; 14.06 koncert rozrywkowy — plyty; 15.00 pogadanka aktualna; 15.10 zycie kulturalne stolicy; 15.15 koncert solistów. Wykonawcy: Jerzy Granowski — tenor; Stefan Rachoń — skrzypce; 22.00 wiadomosci sportowe; 22.05 kwadrans poetycki; Wiersze Wlodzimierza Perzyskiego; 22.20 muzyka lekka — plyty; 23.15 muzyka taneczna — plyty.

POZNAN
 Poznań — 11.40 artyści polscy jako wykonawcy obecnej muzyki — plyty; 12.15 muzyka dla wsi — plyty; 13.00 zycie kulturalne i spoleczne Poznania; 13.05 koncert symfoniczny z udzialem Artura Rubinsteina — plyty; 14.05 przegląd gieldowy; 14.15 piosenki dla dzieci od slow Marii Konopnickiej; 14.40 co dzieci uslysza przez radio; 18.10 z muzyki wspolczesnej. Plyty; 18.45 wiadomosci sportowe lokalne; 19.00 utwory organowe — w wyk. Szczepana Jankowskiego, ocemniatego organisty; 19.25 „Nowe tereny sportowe w Poznaniu” pogadanka sportowa; 19.35 improwizacja na wybrany temat wykona na organach Szczepan Jankowski; 23.00 muzyka taneczna — plyty.

PROPONUJEMY TAMPOWICZOM
 15.15 Koenigsw. — Muzyka z i Frickhöffera,

Futra poszywa fachowo tanio
Urbański
Aleje Marcinkowskiego 18, I. p. zdg 20 225

Grzybów suszonych prana wieksza partie sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 194

Futra odnawiam, modernizuje, reperuje Pracownia futer, Pietrzak, Piekary 22. zdg 20 346

Akuszerka Poznań Strzelecka 2 przy swietokrzyskim przyjmuje udziela porady, pomocy polozniczej. dg 24 318-9

24. NAUKA
Pod protektoratem Towarzystwa Polsko - Angielskiego rozpoczyna sie kursy jezyka angielskiego 16 wrzesnia i 4 pazdzienika. Wpisy codziennie godz. 18 — 20, ulica Dzialynskich 6, m. 3, tel. 40-42 zdg 24 330

Wieczorowe Kursy Handlowe Sawickiego Dypl. W. S. H. Wpisy codziennie Kantaka 4. dg 24 385

Kursy handlowe Preissa 2 pazdzienika Skarbowa 11 zdg 18 926

Przedszkole ul. Noskowskiego 1 przyjmuje dzieci od 3-7 lat. Zgloszenia codziennie od 8-2. zdg 20 254

Korepetytor (ka) perfekt matematyka, lacina, francuski, gimnazjum — potrzebny. Oferty Kurier Poznański zdg 20 193

Wszystkich przedmiotów i jezykow ucza najlepiej studenci Uniwersytetu poleceni przez „Bratnia Pomoc” Stowarzyszenie Studentek i Studentow Uniwersytetu Poznańskiego — Poznań, Al. M. Pilsudskiego 7, tel. 39-46. zdg 15 275/6

Tańców Szorskiego, Pierackiego 12, telefon 38-08, kurs poczatkujacy niedzialki, srody, piatki. zdg 20 575

Tańców kurs poczatkujacy. Sredziński, Zygmunta Augusta 4. zdg 20 415

Kto udzieli lekcji rysunkow stolarskich technicznych. Oferty Kurier Poznański zdg 20 475

Student starszy, energiczny, udzieli lekcji w zakresie wszystkich klas gimnazjum i liceum. Specjalnosci: lacina, grecki, francuski, polski, niemiecki. Bardzo dobre referencje, chetnie na wies. Zgloszenia Kurier Poznański zdg 20 686

Stenografia maszyny, ksiazkowosc. Kromczyńska, Ogrodowa 16, II. zdg 20 449

Niemieckiego Angielskiego Francuskiego wyuczam tanio nadzwyczaj szybko. Marcina 20 — 4. zdg 20 495

25. MUZYKA
Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36, Filia Focha 47 Prospekty bezplatnie. zdg 15 191

Instytut Muzyczny Plan nauki prospekty. Ogrodowa 4, Matejki 52. zdg 17 555

H. Zellnerówna dypl. naucz. udziela lekcji muzyki. Aleje Marcinkowskiego 13. (winda) 10-12. 3-6. zdg 12 173

Lekcyj fortepianu udziela gruntownie pedagog. Ratajczaka 11 a — 115. — wejście 8. zdg 12 803

Szczerbińska Pianistka dyplomowana

Aleje Marcinkowskiego 21 Wodna 8. Lekcje gry fortepianowej — Pisy. zdg 20 333

Prof. Fr. Postępska (fortepian). Przyjmuje wpisy. Niezależnym ustępstw. Fredry 3 — 6. Pp 29 981-57.332 a

Saxofon alt. dobry. Chelmońskiego 10 — m. 9. zdg 20 404

Ładny niekrepujacy z klaski schodowej. Wypianskiego 21. 3. zdg 20 505

26. SZUKA POSADY
Ogloszenia do 30 stow dla poszukujacych posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Sluzba domowa
Dziewczyna poszukuje posady od 15. Oferty Kurier Poznański zdg 20 304

Wyreczycielka pani domu, mlodsza. lat 24, poszukuje zajecia przy rodzinie rzymsko-katolickiej najchetniej w bylej Kongresowce. — Zgloszenia Kurier Pozn. zdg: 19 088

Szukam poslugi trzy razy w tygodniu przed poludniem. Oferty Kurier Poznański zdg 20 269

Poslugi do wszystkiego praniem swiadczeniami od zaraz. Łazarz. Oferty Kurier Poznański zdg 20 165

Poslugi poszukuje dwa razy w tygodniu. Łazarz. Oferty Kurier Poznański zdg 20 160

Kucharka poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 252

Ekspedientka branzy cukierniczej, rowniez kasjerka, dobrym poleceniem szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 259

Dziewczyna z gotowaniem sumienna, chetna do lepszej rodziny od 15. 9. 37. — Oferty Kurier Pozn. zdg 20 177

Sierota szuka pracy do fabryki. Oferty Kurier Poznański zdg 20 171

Dziewczyna poszukuje poslugi. Oferty Kurier Poznański zdg 20 169

Dziewczyna dochodzaca z praniem i gotowaniem szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 164

Przychodnia na caly dzien szuka posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 20 342

Polecam gospodynje, sluzace. Krauzowa, Ratajczaka 2. zdg 20 347

Dziewczyna lat 14, poszukuje posady najchetniej do dziecka, z dobrego, religijnego domu. Oferty Kurier Poznański zdg 20 350

Przychodnia uczciwa, czysta, samodzielna z gotowaniem szuka poslugi Łazarz. Zgloszenia Kurier Poznański zdg 20 325

Poslugi szukam 2 razy tygodniowo od 2 do 6. Oferty Kurier Poznański zdg 20 216

Gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 245

Sierota uczciwa poszukuje poslugi. Oferty Kurier Poznański zdg 20 237

Szukam poslugi z gotowaniem od 15. — Oferty Kurier Poznański zdg 20 267

Dziewczyna lat 16, poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 20 547

Poslugi przed poludniem wszelkich prac poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 501

Poslugi do wszystkiego po poludniu poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 20 502

Sluzaca uczciwa, pracowita szuka posady zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 508

Poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 20 584

Gospodynja samodzielna dlugoletnia swiadczeniami przyjmuje posade lepszym domu. Oferty Kurier Poznański zdg 20 617

Poslugi poszukuje uczciwa. Oferty Kurier Poznański zdg 20 355

Poszukuje poslugi dobre swiadczenia, polecenia. Oferty Kurier Poznański zdg 20 528

Poslugi poszukuje uczciwa predka do poludnia. Zgloszenia Kurier Pozn. zdg 20 522

Dziewczyna mlodsza z gotowaniem do wszelkich prac poszukuje posady od 15. lub 1. Oferty Kurier Poznański zdg 20 645

Pracznka silna poszukuje prania. Oferty Kurier Poznański zdg 20 643

Gotowaniem wszelkich prac uczciwa szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 546

Poszukuje poslugi do poludnia od zaraz. — Oferty Kurier Pozn. zdg 20 703

Dziewczyna do wszystkiego, gotowaniem szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 427

Poslugaczka poszukuje poslugi na caly dzien lub do poludnia. Oferty Kurier Poznański zdg 20 412

Panienska szcieniem znajaca jezyk niemiecki szuka posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 20 720

Uczciwa poszukuje poslugi po poludnie. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 459

Dziewczyna uczciwa do wszystkiego coskolwiek gotowania, szuka posady od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 20 446

Osoba ktora pracowala pare lat w jednym domu poszukuje poslugi na caly dzien lub posady od 15. 9. Oferty Kurier Poznański zdg 19 938

Poslugi szukam od 15. 9. Oferty Kurier Poznański zdg 19 926

Mezatkka poszukuje poslugi. Oferty Kurier Poznański zdg 20 040

Poszukuje posady z gotowaniem 15. — Oferty Kurier Poznański zdg 20 034

Dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 029

Panna szuka poslugi Wilda. Oferty Kurier Poznański zdg 20 025

Dziewczyna uczciwa, pracowita, z gotowaniem do wszelkich prac poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 071

Dobrze polecena poszukuje poslugi. — Oferty Kurier Pozn. zdg 20 103

Poslugi gotowaniem poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 20 132

Dziewczyna uczciwa z dobrym gotowaniem — szuka od 15. 9. posady. Łaskawe oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 20 130

Poslugaczka caly dzien — gotowaniem, praniem. Oferty Kurier Poznański zdg 20 154

Panienska do dzieci szcieniem szuka posady. Zgloszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 20 146

Osoba z dobrym gotowaniem szuka posady 1 osoby lub starszego panstwa, lepszym domu. Oferty Kurier Poznański zdg 20 122

b) Inni
Inteligentna religijna wychowawczyni z dobrymi swiadczeniami szuka posady do dwoga dzieci od 2-8 lat najchetniej w miescie zaraz lub pozniej. Wymaganie skromne. Zgloszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 19 898

Biuralistka piszaca na maszynie zna ubezpieczalnie, statystyce, bezrobocie, jezyk niemiecki, szuka posady 1. 10. Oferty Kurier Poznański zdg 19 940

Ogrodnik kawaler, lat 36, wykwalifikowany warzywnictwo, sadownictwo, kwiatarstwo poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 19 083

Inteligentna szuka posady dziecka 1. 10. znam prace biurowe, pisze maszyna, miejscowosc obojetna. Oferty Kurier Poznański zdg 19 976

Bona freblanka z dobra praktyka i szcieniem szuka posady do dzieci w wieku przedszkolnym. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 20 307

Panienska z szkoła handlowa poszukuje posady do biura lub za ekspedientke. Zgloszenia Kurier Poznański zdg 20 316

Lokaj sluzacy mlody, uczciwy poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 183

Optyk dlugoletnia praktyka, w ekspedycji i warsztacie poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 186

Inteligentna uczciwa, dobrej rodziny szuka posady piekarni — cukierni, charakterze poczatkujacej ekspedientki. Oferty Kurier Poznański zdg 20 197

Panienska inteligentna, znajaca zycie, poszukuje posady jako towarzyszka do starszej osoby wzglednie spokojowej bez spania. — Oferty Kurier Poznański zdg 20 223

Maszynistka z praktyka w biurze adwokackim poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 247

Panienska inteligentna, znajaca robotki — szcienie, poszukuje posady najchetniej do dzieci. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 20 239

Krawcowca rutynowana szuka posady poza dom. Oferty Kurier Poznański zdg 20 608

Malzenstwo wiek sredni, dobrej prezencji, zna jezyki szuka posady, portierstwa, woznego, woźnicy ewtl. zona do garderoby, bufetu lub jakiegokolwiek innej pracy Poznaniu. Oferty Kurier Poznański zdg 20 337

Ekspedientka - bufetowa poszukuje posady do lepszej cukierni lub kawiarni od zaraz lub 1. 10. Oferty Kurier Poznański zdg 20 552

Panienska inteligentna pracowita, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 486

Inteligentna mloda panienska szuka posady do towarzystwa samotnej pani. Łaskawe zgloszenia Kurier Poznański zdg 20 634

Rutynowany urzednik gospodarczy, szkoła rol., dlugoletnia praktyka wzorowych maj. Pomorza, obecnie stanowisku poznańskim, uczciwy, bardzo pilny, zamilowany hodowca, znajomosc ksiazk, gospod., kasowej, wszelkich spraw biurowych, zmieni posade samodz, wzgl. dysp. od 1. 10. lub pozniej. Prima swiadczenia, polecenia. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 20 633

Dwie inteligentne panienski z dobrego domu przyjma jakiegokolwiek posade. Oferty: Bydgoszcz, Mariacka 2, m. 1. zdg 20 632

Szuka posady dziewczyna mloda, pracowita, uczciwa do dziecka i wszystkiego od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 20 623

Fryzjerka kursistka z praktyka poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 567

Fryzjerski pomocnik dobra sily z wodna ondulacja szuka posady. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 20 464

Prasowaczka poszukuje posady z calym utrzymaniem. Zgloszenia listownie ul. Za Bramka nr 6, m. 7. zdg 20 712

Ogrodnik bartnik, kawaler 30, dobry fachowiec, specjalnosci nowe plantacje, poszukuje posady od 1. 10. ul. Łaskawe zgloszenia E. Trotzer, Łaskosz, pow. Lubawa, Pomorze. zdg 20 608

Emeryt urzednik skarbowy (b. naczelnik urzedu) poszukuje zajecia przy zalatwianiu spraw podatkowych. Oferty Kurier Pozn. zdg 20 707

Poczatkujaca szuka posady w biurze. Oferty Kurier Poznański zdg 20 422

Panienska ktora pracowala 5 lat wlasnym skladzie bielizny oraz towarow krótkich szuka posady. Zgloszenia Kurier Poznański zdg 20 419

Krawcowca szuka posady w dom 1.50 dziennie. Oferty Kurier Poznański zdg 20 710

Ogrodnik zonyaty, sila pierwszorzedna, obeznany w wszelkich galezniach, poszukuje posady od 1. lub pozniej Oferty Kurier Poznański zdg 20 682

Pomocnik lat 30, samotny branzy kolonialnej, restauracyjnej poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 688

Krawcowca poszukuje posady w dom kostiumy, plaszcze, suknie, kroje pierwszorzedne, 2., —, Mostowa 32, m. 6. zdg 20 461

Inteligentna
starsza, znająca nieco obce języki, szuka posady do towarzyszenia starszej pani, zaopiekuj się także chorą osobą. Miejscowość obojetna. Łaskawe oferty Kurier Poznański dg 24 414

Krawcowa
do pomocy poszukuje posady. — Oferty Kurier Pozn. zdg 20 507

Panienska
szuka posady w składzie, branza obojetna. Oferty Kurier Poznański zdg 20 485

Młodszy
urzędnik gosp. kawaler lat 29, z ukończoną średnią Szkołą Rolniczą 6 letnią praktyką obowiązkową sumienny, dobre świadectwo i referencje szuka posady. Łaskawe oferty kierować Kurier Poznański zdg 17 798

Krawcowa
do reki szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 20 444

Gospodynię
podwórzowa lub do skromnego domu z hodowlą drobiu polecam Zoltowska, Gluchów, p. Czempin. dg 24 436

Chłopiec
lat 17, szkoła wydziałowa, poszukuje nauki elektromechanika lub tokarza. Oferty Kurier Poznański zdg 20 136

Piętnastoletnia
szuka posady jako uczennica do sklepu, bufetu lub innej. Oferty Kurier Poznański zdg 20 108

Dziewczyna
przyjeżdżna poszukuje posady jako pokojowa do hotelu lub do wszystkiego gotowaniem z dobrymi świadectwami. Oferty Kurier Poznański zdg 19 986

Pielęgniarka
młody sympatyczny, dobra praktyka poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 18 950

Energiczna
młoda poszukuje praktyki biurowej. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 317

Ogrodnik - pszczelarz
lat 29, praktyki 12 lat obeznaną wszystkich działach ogrodnictwa, zmienić posadę do większego dworu. Kawalera lub żonatego od 1. 10. 37. Oferty Kurier Pozn. zdg 18 907

Pani
intelig. wiek średni, relig., uczciwa, oszczędna, praktyczna z dokładną znajomością gospod. domowego, księgowością itd. Kochająca dzieci, zajmie się kochaniem wychowaniem dzieci, zarządem domu lepszej samotnej osoby. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 253

Książkowa
samodzielną długoletnią praktyką zna prętkową, przyjmie godzinowo. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 254

Młoda pani z Belgii, doskonała kuchnia zagnicznica, znajomość wzorowego prowadzenia domu — poszukuje posady
gospodyni - guwernantki
w domu arystokratycznym lub obywatelskim. Języki, praktyka zagraniczna. Oferty pod „Bruxelles” do Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54 ng 49 434

Pióra Wieczne
również naprawa
Ołówki
automatyczne
Papier
Wszelkie przybory szkolne i rysunkowe Hurt. — Detal.
Aquila,
Św. Marcin 61
Plac Wolności 9.
ng 49 514

TEATRY

Poznań, wtorek, 14. 9.
TEATR POLSKI: Wtorek, 14. 9. godz. 20: „Wieczne pióro”.

KINA

Poznań, wtorek, 14. 9.
APOLLO: „Znachor”.
CORSO: „Potępieniec”.
GLORIA: „Dama Kameliowa”.
GWIAZDA: „Sonata Księżycowa”.
METROPOLIS: „Znachor”.
OSWIATOWE T. C. L.: „Ostatnie dni Pompei”.
RENAISSANCE: „Szarże lekciej kawalerii”.
SLONCE: „Tajemnica Starego Zamku”.
SFINKS: „Trędowata”.
SWIT: „Cyryl na Okrecie”.
TECZA-Lazarz: „Teodora robi karierę”.
TECZA-Wilda „Romeo i Julia”.
WILSONA: „Matura”.

Zaprowadzony
przedstawiciel kawach, herbatach dobry sprzedawca obejmie solidne przedstawicielstwo. — Oferty Kurier Poznański zdg 18 722

Uczeń
z dobrej rodziny z ukończonym rocznym kursem handlowym poszukuje nauki od zaraz, najchętniej za bławatnika. Oferty Kurier Poznański zdg 17 809

Inteligentna
szuka posady do dziecka. Oferty Kurier Poznański zdg 18 601

Cukiernik
szuka pracy u piekarza. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 641

Panienska
lat 16, lepszej rodziny poszukuje nauki całym utrzymaniem, branza obojetna. Oferty Kurier Poznański zdg 18 642

Chłopiec
sumienny szuka pracy do posyłek Oferty Kurier Pozn. zdg 18 934

Panienska
inteligentna, uczciwa — sierota, znająca życie — robotki przyjmie posadę wychowawczyni, zaraz lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 18 936

Posady
kierownika ksiązkowego itp. w przemyśle lub handlu. Kaucja 5 000 poszukuje. Zgl. Kurier Pozn. zdg 18 941

Córka
urzędniczą szuka posady cukierni, piekarni, kiosku. Kaucja. Oferty Kurier Poznański zdg 19 022

Wychowawczyni
inteligentna, zaufana, przyjmie posadę, język niemiecki, robotki, także bez spania. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 18 947

Dziewczyna
przychodnia uczciwa, samodzielna, czysta z gotowaniem szuka posady na Łazarzu. Oferty Oredownik, Poznań zdg 20 324

Uczciwa
poszukuje posady od godziny — czarwartej. Oferty Oredownik, Poznań zdg 20 317

Kowal
maszynista, szofer, kawaler — praktyka na majątkach, fabrykach, dobre polecenia zmienić posadę od zaraz. Oferty Oredownik Poznań zdg 18 223

Osoba
samodzielną szuka posady do gospodarstwa domowego 15. lub 1. do mniejszej rodziny lub samotnej osoby. Oferty Kurier Poznański zdg 20 121

Piekarz
dobry piecowy, rzetelny, obeznaną cukiernictwem, pracował w wielkich warsztatach, szuka zaraz posady. Łaskawe oferty Oredownik, Poznań zdg 20 218

Posługi
2 lub 3 razy tygodniowo poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 19 912 3

2.—
zł dziennie wszelkie prace biurowe, księgowość, korespondencja, maszyna. Oferty do Oredownika, Poznań pod zdg 20 114

Dziewczyna
szuka posady do dzieci — prac domowych, pomocy w kuchni. — Oferty Kurier Pozn. zdg 19 876

Dziewczyna
poszukuje posady gotowaniem — mniejszym domu. Referencje dobre. Oferty Kurier Poznański zdg 19 863

Uczeń
elektromechanik z praktyką poszukuje dalszej nauki. Łaskawe oferty Oredownik, Poznań zdg 20 411

Pomocnik
fryzjerski z karta rzemieślnicza poszukuje posady. Oferty Oredownik, Poznań zdg 20 580

Czeladnik
piekarski, znający się na cukiernictwie szuka posady. Zgłoszenia Jan Chroplak, Nowawieś-Ujście, poczta Ujście. n 49 797

Prasowaczka
szuka posady. Oferty Oredownik Poznań zdg 20 450

Ogrodnik
kawaler, lat 27, 9 letnią praktyką większych ogrodach handlowych i dworskich poszukuje posady od 1. 10. lub później. — Oferty Oredownik, Poznań zdg 20 438

Młodszy
urzędnik ukończoną szkołą rolniczą, 2 letnią praktyką, syn rolnika szuka zajęcia na majątku dla polepszenia bytu. Wymagania skromne, zna również księgowość rolniczą. Zgłoszenia Stanisław Osński, maj. Zbrudzewo, p. Srem. n 49 788

27. WOLNE MIEJSCA

Prasowaczka
dobra siła potrzebna zaraz i uczennica. Poznań, Wrocławka 35 zdg 20 377

Samodzielną
ekspedientkę - dysponentkę z długoletnią praktyką w branży obuwniczej przyjmie zaraz lub 15. 9. br. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kuriera Poznańskiego zdg 18 608

Książkę poszukuje na wieś inteligentnej
Zarządczyni - gospodyni
Zgłoszenia Al. Marsz. Piłsudskiego 3. m. 3. pomiędzy godz. 13 a 15 i 19 a 21. dg 24 416

Marszantka
na samodzielną posadę do Kalisza potrzebna zaraz. Zgłoszenia Malczewski, hurtownia, Poznań, Stary Rynek 94. zdg 20 032

Samodz. dekoratora
bławatnika przyjmie poważny Dom Towarowy. Wyczerpujące oferty z odpisami świadectw itd. Kurier Poznański dg 24 426

Samodzielną
z gotowaniem potrzebną od 15. — Św. Marcin 29, m. 1. zdg 20 192

Ekspedientki
znające język niemiecki. Adres Kurier Poznański zdg 20 182

Służąca
do wszystkiego zaraz. Skarbowa 4 — 15. zdg 20 172

ZUPA MIĘSO KOMPOT?
czy
Na 100 dzieci — 100 wybierze kompot, gdy im zostanie wolny wybór. Ten instynktowny głód owoców wskazuje na brak pewnych składników w organizmie dziecka, a zawartych w owocach. Głód ten najlepiej zaspakaja płynny owoc „SANA” — naturalny sok owocowy — produkt wytwórni płynnych owoców

W. CZAJKA - KOŚCIAN
„SANA” do nabycia wszędzie

Rysownik
znajdź praktykę w Wydziale propagandowym większego przedsiębiorstwa przemysłowego - handlowego w Poznaniu. Zgłoszenia przyjmujcie Biuro Ogłoszeń „Par”, nr. „37,2”. Pg 30 048-37,2

Gajowy
potrzebny od 1. 10. 1937 r. do majątku Brzeziny. Świadectwa, referencje i fotografie przesyłać: — Majątek Brzeziny, poczta Brzeziny Kaliskie. zdg 18 178

Lekarz - dentysta
lub dentysta na zastępstwo na 6-8 tyg. do praktyki dentyst. bez Kasy Chorych potrzebny. — Zgłoszenia z podaniem warunków pod adresem G. i A. Bor mann, dentyści, Inowrocław, ul. Solankowa 62, tel. 287. zdg 19 899

Ucznia
fryzjerskiego z całym utrzymaniem przyjmie. Fr. Rutawski, Poznań, ul. Sienkiewicza 9 a. zdg 20 362

Posługaczka
potrzebna od zaraz. Fr. Ratajczaka 19, skład. zdg 20 327

Akwizytorzy
i domokrążni poszukiwani, wysoka prowizja. Poznań. Spokojna 3 — 3 godzina 10—12. zdg 20 518

Dziewczyna
wszystkiego potrzebna. Domańska, Focha 153. zdg 20 118

Uczeń
piekarski oraz
chłopiec
rowerem do rozwożenia pieczywa potrzebni. Adres wskazuje Kurier Poznański zdg 20 202

Dziewczyny
do wszystkiego. — Mickiewicza 21/25 — 1. zdg 20 315

Służąca
potrzebna od 15. z gotowaniem lat 26, dobre świadectwa. Aleje Marcinkowskiego 13. m. 22. zdg 19 212

Panienska
inteligentna do przyjmowania pacjentów. 4 godziny dziennie potrzebna. Oferty Kurier Poznański zdg 20 264

Kuśnierka
z poleceniem potrzebna dom. — Oferty Kurier Poznański zdg 20 280

Robotnik
uczciwy otrzyma zaraz stałą lekka pracę kaucja wymagana. — Oferty Oredownik, Poznań zdg 20 238

Służąca
dobrymi świadectwami, własna pościela od zaraz. Poznań, Chwałiszewo 34, rzecznictwo. zdg 20 397

Pomocnik
szwabski może się zgłosić. Poznań, Mostowa 34. zdg 20 426

Wykończarki
samodzielne do futer. Królikiewicz, Podgórna 6. zdg 20 155

Służąca
do wszystkiego z dobrym gotowaniem najchętniej Małopolanka. może się zgłosić 4—6 godz. Matki 7, m. 7. zdg 20 151

Dziewczyna
uczciwa gotowaniem, kochająca dzieci, potrzebna. Adres Kurier Poznański zdg 20 242

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebną od 15. — Św. Marcin 29, m. 1. zdg 20 192

Ekspedientki
znające język niemiecki. Adres Kurier Poznański zdg 20 182

Służąca
do wszystkiego zaraz. Skarbowa 4 — 15. zdg 20 172

BORSAL
ZASYPKA od POTU
KAPIEL do NOG
KREM do NOG
W NIEBIESKIM OPAKOWANIU
R. Barcikowski S. A. Poznań

Kelner
dłuższą praktyką pierwszorzędnym dancinngach

Fordanser
dobra prezencja
bufetowa
rutynowa

kuchmistrzynie
znając wykwinna kuchnię potrzebni. Café George (Sim), zdg 20 542

Ekspedientki
z branży rzeźniczej, tylko pierwszorzędnej siły, władającej także językiem niemieckim, przy dobrej penesji z wolnym utrzymaniem poszukuje zaraz. Oswald Reimer, Toruń, Prosta 3. ng 49 796

Fryzjerka
stała posada. Wierzbicie 33. zdg 20 559

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Wielkie Garbary 49. zdg 20 390

Posługa
dwa razy tygodniowo z praniem Kawiarnia Kupiecka. zdg 20 517

Posługaczka
młodsza przed południem. Patrona Jackowskiego 19, m. 10. zdg 20 516

Uczeń
ukończoną szkołą handlowa potrzebną. Focha 41, handel delikatosem, win, wódek. zdg 20 376

Fryzjer
Rynek Śródecki 9. zdg 20 396

Bufetowa
początkująca lub uczennica. Focha 23, m. 6. zdg 20 640

Uczennica
potrzebna do zycia. Ogrodowa 11. — 28. zdg 20 684

Dziewczyna
uczciwa samodzielnie gotowanie dobrze polecona na wyjazd potrzebna. Waly Jagielly 3, m. 9. zdg 20 687

Uczennica
potrzebna. Fryzjer. Fr. Ratajczaka 40. zdg 20 513

Dziewczyna
gotowaniem potrzebna. — Adres wskaże Kurier Pozn. zdg 20 637

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem. Zgłoszenia Wielka 1, mieszk. 5. zdg 20 370

Woźniców
z koniami do zwózki cegły potrzebujemy. Zgłoszenia Cegielnia Jeżycka, Dąbrowskiego 121. zdg 20 432

Młodsza
szycia krawcowa. Józefa 5 — 18. zdg 20 417

Dzielny
młody ekspedient branży konfekcyjnej zaraz potrzebny. Zgłoszenia Michał Malewski, Poznań, Wrocławka 38. p. 21 133

Marszantki
zdolne mogą się zgłosić. Haim. Sapieżyński 1. Focha 28. zdg 20 470

Służąca - kucharka
wychowawczyni do dzieci, wykształcona i język niemiecki. Osoby dobre polecone złożą oferty. Kurier Poznański dg 24 425

Dochodząca
z praniem przyjme zaraz. Szwalcarska 20 — 5. zdg 20 666

31. ROZRYWKA

Dogodne warunki
spłaty, przy minimalnej wpłacie gotówkowej, umożliwiają obecnie każdemu nabycie wspaniałych aparatów
Premy i Telefunken
Prosimy jeszcze dziś, odwiedzić nasz salon demonstracyjny.
RADIOLAVOX
Poznań, Ratajczaka 14. Telefon 32-15. n 49 551

Tylko
fabryczny markowy aparat jak
Telefunken
lub inny
kupimy
bowiem radiomontery i radioeksperci uznając niepowodzenie swej produkcji przystąpili do sprzedaży tylko markowych aparatów. Reklamia gwarancji jest jednak poważna firma radiowa, a taka jest:
Radiomechanika
św. Marcin numer 25 dg 24 500

„Trędowata”
Najpopularniejsze polskie arcydzieło. Elżbieta
Barszczewska
Franciszek
Brodniewicz
Kinoteatr zdg 19 984
„Sfinks”
Casanova
Maszalarska, najtańszy lokal rozrywkowy. Dancinng do rana. zdg 20 574

Jaki kupię
radioodbiornik?
Oczywiście tylko
Kosmos
5 lampowa superheterodyne
Pionier
za cene 295.—
w firmie
Pelczyński,
Fredry 12, tel. 30-11. zdg 19 820

Humor zagraniczny

Rekordowy numer fakira: Dwa węże wzajemnie się polykają... (M) („Life”).

Przedpłata
na miesiąc wrzesień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami: potocznie: 200 gr. od 1-lamowej milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, w okresie dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówek), słowo nagłówek (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefon do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35 24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr 200-149